Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 221 (14332) | 1976 оной сентябриин 19, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Хурамхаанай леспромхозой томодхогдоhон бригадын бригадир, КПСС-эй гэшүүн, Ленинэй Ажалай Улаан Тугай орденто Василий Петрович Парамонов хүдэлдэг. Ажалша бэрхэ, дааhан хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар, коммунис ёhоор хандалгын жэшээ харуулдаг хүн юм. Тэрэнэй бригадэ байгша оной 8 hарын дүнгөөр 40 900 кубометр модо бэлэдхэхэ түсэбөө 52 200 кубометртэ хүргөө.

Ажалаа халаан хахадта эмхидхэhэн бригадын бригадир Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй гэшүүн Алексей [...]ович Кудряшов Хандагатайн леспромхоздо хори гаран жэлдэ хүдэлжэ ябана. Тэрэнэй бригада «нэгэн бултанаайнгаа түлөө, булта нэгэнэйнгээ түлөө» гэhэн [ү]нэн hайхан ёhо заншалаар ажалладаг юм. Нүхэр А. П. Кудряшовой бригада найма hара соо 12 800 кубометр модо бэлэдхэхэ түсэбөө 17 мянган кубометртэ [хүргөө].

МҮНӨӨДЭР—ОЙ МОДОНОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭД К. К. АЛЕКСЕЕВА БА Ю. Н. ЛОПАТИНДА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА МОДО УРГУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын ой модоной баялиг аршалан хамгаалха ба хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байhанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй габьяата модо ургуулагша** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Алексеева Ксения Кондратьевнада — Буряадай АССР-эй Ой модоной ажахын министерствын таhагай ахалагша инженер.

Лопатин Юрий Николаевичта — Улаан-Үдын аймагай Ивалгын ой модоной ажахын директор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной августын 16.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭД М. Н. БУЗИН БА В. Н. ЧЕРНОВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын ой модоной промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байhанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй габьяата инженер** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Бузин Михаил Никитовичтэ — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түлишын промышленностиин управлениин ахамад инженер.

Чернов Вячеслав Николаевичта — «Забайкаллес» нэгэдэлэй модо бэлэдхэлгын үйлэдбэриин таhагай начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной сентябриин 17.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ОЙ МОДОНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ой модоной баялигые аршалан хамгаалха, үргэдхэхэ, ой модоной промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта туйлаhанайнь түлөө, Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрөөр дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Андреевский Иван Михайловичые — Прибайкалиин аймагай колхоз, совхозууд хоорондын Прибайкалиин ой модоной ажахын директор.

Баталов Николай Лаврентьевичые — «Забайкаллес» нэгэдэлэй Хориин аймагай модо бэлэдхэлэй пунктын начальник.

Грязнов Федор Павловичые — Загарайн аймагай Хандагатайн ой модоной оньhожоруулагдамал ажахын харуулшан.

Кузнецов Иван Ильичые — «Забайкаллес» нэгэдэлэй Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай оператор.

Куприянов Федор Степановичые — «Забайкаллес» нэгэдэлэй Хориин аймагай Хүрбын леспромхозой мастер.

Неокладнов Юрий Михайловичые — «Забайкаллес» нэгэдэлэй Прибайкалиин аймагай Итанцын леспромхозой автомашинын жолоошон.

Попов Олег Леонидовичые — Баргажанай аймагай Баргажанай адагай ой модоной оньhожоруулагдамал ажахын директор.

Сериков Виталий Алексеевичые — түлишын промышленностиин управлениин Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын леспромхозой автомашинын жолоошон.

Цибенов Владимир Базар-Гуровичые — Хэжэнгын аймагай Худанай ой модоной ажахын директор.

Челмакин Николай Васильевичые — «Забайкаллес» нэгэдэлэй Прибайкалиин аймагай. Сэлэнгын модоной баазын крановщик.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной сентябриин 17.

КИРОВЭЙХИДЭЙ ТУГ ДЭЭРЭ АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕН ЯЛАРБА

ЛЕНИНГРАД сентябриин 17. (ТАСС). Ленинградай индустриин түрүү нэгэдэлдэ — «Кировский завод» гэжэ нэгэдэлдэ Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулалгада зорюулагдаhан баярай суглаан эндэ мүнөөдэр болобо Алдаршаhан энэ нэгэдэлэй, Ленинградай предприятинуудай, научна түбүүдэй, олониитын түлөөлэгшэд «Октябрьский» гэжэ Ехэ Концертнэ зал соо сугларба.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэлэлэй президиумдэ урма дэбжэлтэтэйгээр hунгаhан байна.

Эндэ сугларагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Сусловые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романовые, партиин обкомой бюрогой гэшүүдые, Социалис Ажалай Геройнуудые, элитэ эрдэмтэдые, мэдээжэ үйлэдбэришэдые хани халуунаар угтаа.

Нүхэр **М. А. Сусловта** үгэ үгтэнэ.

Мүнөөдэр олон мянган хүдэлмэришэдтэй танай коллектив гайхамшагта үдэрөө тэмдэглэжэ байна гээд тэрэ тэмдэглэбэ. Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулhанайнгаа түлөө, мүн предприятиин байгуулагдапанhаа хойшо 175 жэлэй ойтой дашарамдуулан, «Кировский завод» гэжэ нэгэдэл шэнэ орденоор шагнагдаба гэжэ танда мэдээжэ. Мүнөө Ленинэй хоёр ордентой, Октябриин Революциин ордентой, Дайшалхы ба Ажалай Улаан Тугай ордендуудтай хамта Кировскэ заводой туг дээрэ зургаадахи орден — Арадуудай Хани Барисаанай орден ялархань гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэтэ даабарие дүүргэхэ — танда энэ шангые барюулха, мүн иимэ гайхамшагта ушар хэрэгтэй дашарамдуулан, нэгэдэлэй бүхы хүдэлмэришэдые, инженернүүд ба технигүүдые, алба хаагшадые үнэн зүрхэнhөө амаршалха гээшэ намда, СССР-эй Верховно Соведтэ таанадай түлөөлhэн депутадта, илангаяа урматай зохид байна.

Манай олонациональна Эхэ оронии хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулагшадые, совет арадай бата нэгэдэлые бэхижүүлэгшэдые, ленинскэ партияа тойрон, тэрэнэй нягта жагсаал бэхижүүлэгшэдые Совет гүрэн Арадуудай Хани Барисаанай орденоор тэмдэглэдэг юм. «Кировский завод» гэжэ нэгэдэл манай орон дотор иимэ үндэр шанда хүртэhэн эгээл түрүүшын предприяти мүн болоно. Иимэ байха ёhотойшье ааб даа. Тус нэгэдэлэй ажалшад коммунизмын уг зорилгодо хизаарлашагүй үнэн сэхэ байhанаа, hайн hайхан мэдэрэлтэй байhанаа, социалис Эсэгэ орондоо инаг дуратай, пролетарска ёhоной нэгэн hаналтай, интернационализм баримталдаг байhанаа оло дахин элирхэйлэн харуулаа бэлэй. Танай предприяти дээрэ 46 национальностиин хүнүүдэй ээм ээмээ түшэлсэн ажалладаг байhаниинь, өөhэдыгөө кировэйхидбди гэжэ омогорхолтойгоор нэрлэдэг байhаниинь гүн гүнзэгы удхатай юм.

Кировскэ завод, hүүлээрнь танай нэгэдэл хадаа Питерэй пролетарнадай революционно тэмсэлэй болон социализм байгуулгада тэрэнэй харуулhан шэн габьяата ажалай алдарта түүхые элирхэйлэн харуулна.

Путиловецууд, урдань иигэжэ нэрлэгдэдэг байhан танай заводой хүдэлмэришэд, революционно тэмсэлэй түрүү зэргэдэ хододоо байдаг hэн. Социалис революциин уг зорилгодо үнэн сэхэ байhанаа кировскэ хүдэлмэришэд заводойнгоо бүхы түүхэ соогуур нэрэтэй түрэтэйгөөр абажа ябаа.

Граждан дайнай жэлнүүдтэ тэдэнэр өөhэдынгөө заводой цехүүд соо илалтын буу зэбсэг шэрээдэг байгаа. Олохон путиловецууд сагаантанда болон хариин булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронтнууд дээрэ эрэлхэг зоригтойгоор тэмсээ hэн. Кировэйхид Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ туйлай ехэ баатаршалга харуулаа бэлэй.

Советскэ Союзай арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ танай предприятиин хүдэлмэришэд болон инженернүүд, технигүүд сэгнэшэгүй ехэ хубитаяа оруулаа гээд нүхэр М. А. Суслов үгэеэ үргэлжэлүүлбэ.

Юпэдэхи табан жэлэй үедэ кировэйхидэй туйлаhан амжалтанууд дээрэ тогтохо зуураа, хүдөө ажахые техническэ талаарнь шэнэдхэн зэбсэгжүүлхэ тухай Ленинэй захяа заабарие дүүргэхэ хэрэгтэ предприятиин гаргаhан аша габьяае тэмдэглэхэдээ, нүхэр М. А. Суслов иигэжэ хэлээ. Орон доторнай хүсэтэ тракторнууд, илангаяа К-701 гэжэ 300 моринной хүсэтэй трактор ехээр алдаршанхай. Тэрэнние ашаглахадаа, колхоз, совхозууд машинна агрегадуудай бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлдэг, полевой хүдэлмэринүүдэй болзорые хороодог байна. Энэ хадаа үндэр баян ургаса абахада шухалын шухала удха шанартай юм. Энэ тракторые байгууланайтнай түлөө танай коллективтэ зорюулагдажа, баяр баясхалангай хани халуун үгэнүүд КПСС-эй XXV съезд дээрэ зэдэлээ hэн.

Танай тракторнуудые үндэрөөр сэгнэхэдээ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд тэдэнние нарижуулан hайжаруулха тухай нэгэ хэды дурадхалнуудые оруулдаг байна.

Ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө, ажахын байгуулалтын участок бүхэндэ хүдэлмэриин шанар hайжаруулхын түлөө хэгдэдэг тэмсэл Советскэ Союзай ажалшадай зохёохы хүсэлэл оролдолгын гол шэглэл мүн болоно гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ. Партиин XXV съезд манай экономическа стратегиие иигэжэ тодорхойлоо бэлэй. Съездын табиhан зорилгые бүхы совет арад халуунаар дэмжээ.

Совет хүнүүдэй ажаhуудаг мүнөөдэрэн бүхы ниитэ-политическэ оршон байдал зохёохы уг удхаар, патриотическа эрмэлзэлээр, найдамтай бата зоригжолоор нэбтэрэнхэй юм. Энэ хадаа социалис мүрысөөнэй шэнэ үндэр дэбжэлтээр, нэн түрүүн, тодорхойлогдоно. Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн сэхэ байдаг парти мүрысэдэг хэдэн миллион олониитые, нэн түрүүн, продукциин эрхим шанарай түлөө, эд хэрэгсэлнүүдые, материалнуудые болон ажалай нөөсэ хүсэнүүдые алмахын түлөө, научно-техническэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ ашаг үрэтэйгөөр, түргөөр, нэбтэрүүлхын түлөө, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, ажалай болон гүрэнэй журамые хаа хаанагүй сахихын түлөө тэмсэлдэ зоригжуулна.

Гэхэ зуура, ажалан ехэ эршэтэй байлгын, хатуу шанга эрилтэтэй, хүдэлмэридөө гуримтай hайн байлгын оршон байдал хаа хаанагүй үшөө байгуулагдаагүй байха юм. Нүхэдүүд, сэхыень хэлэсбди: танда хүдэлмэриин саг үшөөл ехээр гээгдэнэ, аша үрэгүй гаргашанууд ехэ байhаар, ажалдаа hамшаха ба уялгануудтаа хайша хэрэгээр хандаха ушарнууд үшөөл бии байhаар.

Өөрынгөө арга нөөсэнүүдые коллективтнай харадаг, тэдэнние ашаглаха хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгоо зорюулдаг юм, энэнь hайн гээшэ гээд нүхэр М. А. Суслов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Энэ ушар мүнөө жэлдэ танай абаhан социалис уялганууд доторшье тобойсо харуулагданхай. К-701 гэжэ тракторай мотоорой хүсые дээшэлүүлхэ гэжэ хараалhантнай, мүн тэрэнние шанарай тэмдэгтэ хүртөөхэ бэлэдхэлые дүүргэхэ хүсэлэнтэй байhантнай угаа шухала.

Манай орон дотор Кировскэ заводой суурхаха ёhоороо суурхадаг hайн hайхан алдар соло жэлhээ жэлдэ ургадаг, саашадаашье ургаха ёhотой гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань тэмдэглээ. Би хоёр жэлэй саада тээ — тиимэшье үни бэшэ танайда hүүлшынхеэ ябаа hэм. Тиигээд мүнөө заводой газар дээгүүр дахинаа ябахадаа, hайн тээшээ шэнэ томо хубилалтануудай болоhые хаража, ехэтэ баярлааб. Цехүүдэй шэнэ байшангуудые, мүноө үеын шэнэ техникэ, үйлэдбэриин үлэмжэ hайн технологи болон эмхидхэлые хараhан байнаб. 175 жэлэйнгээ ойн баярые тэмдэглэжэ байhан эгээл хуушанай предприяти шэнэ жэлэй гараха бүри улам залуу болоhон шэнжэтэй. Энэ хадаа танай ажалай үрэ дүн, Кировскэ нэгэдэл тушаа партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын гаргадаг анхарал оролдолгын, саг үргэлжын туhаламжын үрэ мүн болоно.

Үйлэдбэриин даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхынгээ хажуугаар кировэйхид коллективэй социальна хүгжэлтын асуудалнуудые зүбөөр шиидхэлгын, ажалшадай элүүр энхэ байдал, ажаhуудал ба сэнгүүгээр амарха тухай гаргагдадаг анхарал оролдолгын үльгэр жэшээ харуулна. Эдэ бүгэдэ хадаа ажалшад тухай манай партиин гаргадаг саг үргэлжын анхарал оролдолгые, тэрэнэй ниитэ политикые эли тодоор гэршэлэн харуулна. Энэ политикын эгээл дээдэ зорилгонь хадаа совет арадай ажабайдалай, материальна болон соёлой хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дэбжээхэ ябадал мүн болоно. Москвагай Лихачевой

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

«СОЮЗ-22» ОНГОСЫН НИИДЭЛГЫН ГУРБАДАХИ ҮДЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛДЭГ ТҮБ. (ТАСС). «Союз-22» онгосо дээрэ космонавтнууд Валерий Быковский, Владимир Аксенов гэгшэд гурбадахи үдэрөө хүдэлжэ, фотоаппаратурын ашаар Газарай нюруугай дүрэ-зураг буулгаха тушаа туршалгануудые хээ. Экипаж Сибириин, Байгал-Амарай түмэр замай, Охотско далайн эрье шадарай районууд дээгүүр фото-зурагуудые буулгаhан байна.

Ниидэлгын үедэ онгосо доторхи агаарай бүридэлэй хэр зэргэ хубилhые шэнжэлхын тулада түрүүшынхеэ агаар абтапан байха юм.

Сентябриин 16-най үдэрэй хоёрдохи хахадта космонавтнууд Советскэ Союзай газар дээрэхи баруун-хойто районуудай фото-зураг буулгаа.

Телеметрическэ мэдээсэлэй баримтануудай болон экипажай элидхэhэнэй ёhоор, онгосо дээрэ бүхы юумэн гэмгүй hайн. Ниидэлгэ үргэлжэлhөөр.

ОРОЛДОСЫН ЗЭРГЭЭР АМЖАЛТА

Би хорёод шахуу жэл [И]танцын леспромхоздо жолоошоноор хүдэлнэб. Энэ [...]саа соо нилээд олон [...] хараhан, үзэhэн, ехэ [...]л хэпэншье хүн бэзэб. [...]уушаар 3—5 кубометр, [...]нь 15—20 кубометр модо шэрэдэг машинада хүдэл[...], мүнөө 25—30 кубометр модо шэрэдэг машинада хүдэлнэб. Модо бэлэдхэлгын ажал жэлhээ жэлдэ [...]ел hайн, хүсэтэ техни[кээ]р хангагдана. Тиимэhээ [...]тор, машинануудые hайн[аа]р ашаглажа, хүдэлмэриин бүхэн hайн үрэ дүн [...]аха арга боломжотой [...]шэ.

Хэдэхэн жэлэй саана [...] леспромхозой үнинэй хүдэлмэришэн Л. С. Мель[ни]ков «Забайкаллес» нэгэдэл соо эгээл түрүүлэн модо бэлэдхэгшэдэй томодхогдоhон бригада эмхидхээ бэ[лэй].

[...]нил ёhо дүүргэжэ иимэ [бриг]ада эмхидхэгдэhэн бэшэ [...]даа. Леонид Степанович [Ме]льников арга боломжо[...] hайса хаража, тоолоод үзөөд лэ, томодхогдоhон [бриг]ада эмхидхэхэ гэhэн [...]бэри гаргаа бшуу. [...]тор бүридэ модо бэлэдхэлгые эрид дээшэлүүлээ hэн. Мүнөө «Забайкаллес» нэгэдэлэй олохон леспромхозуудта томодхогдоhон бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Байгалай леспромхозой эрхим хүдэлмэришэн Бурдуковскиин бригадын коллектив жэлдээ 100 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэhэн уялга абанхай. Шэнэ онол арга хэрэглэжэ, техникээ hайнаар ашаглаhан хүдэлмэришэд иимэ hайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

Урдань холын замда мордоходоо, мориёо hайса эдеэлүүлдэг, зэр зэмсэгыень табяб байсахана заhадаг заншалтай байhан. Жолоошод ойдо гарахынгаа урда мүн лэ иигэжэ машинаяа hайса заhабарилха, дутуу дунда юумэнүүдыень сүм усадхаха зэргэтэй.

Жолоошоной ажалда жэжэ юумэн гэжэ бандаггүй. Ажалдаа, машинадаа тон наринаар, харюусалга ехэтэйгээр хандаха болоно олди даа. Тэрэгүйгөөр жолоошон ямаршье амжалта туйлаха гүй.

1975 оной ноябрь hарада би жолоошодой томодхогдоhон бригада эмхидхээ hэм. Бригададамнай табан жолоошод хүдэлнэ. «Камацу» түхэлэй хоёр машинатайбди. Машинануудаа хоёр халаанай туршада таhалгаряагүйгөөр хүдэлгэнэбди. Һарадаа гурба дахин машинаяа заhабарилнабди. Ойhоо модо сагсоонь шэрэхын тула бригадымнай жолоошон бүхэн яhала оролдоно.

Манай бригадада ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд тудаа гэжэ хэлэхэдэ алдуу гарахагүй. Жэшээлхэдэ, Юрий Михайлович Неокладнов жолоошоной нэгэдэхи классай үнэмшэлгэтэй. Модо бэлэдхэхэ ажалда арба гаран жэл хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударник Н. С. Усольцев, И. Н. Кузькин гэгшэд мүн лэ дүршэл шадабаритай болоhон мэргэжэлтэд юм. Иимэ хүдэлмэришэдтэй ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа, ойhоо модо шэрэхэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэбди гэжэ хэлэхэ байнаб.

Модо шэрэхэ ажал хүндэшэг юм. Хура бороо, hалхи шуурган дундуур ябаха ушар олон дайралдадаг. Муу машинаар тужын харгыда гараа hаа, биратай юумэн хэгдэхэгүй. Ой гарахынгаа урда машинануудаа hайсал шалгадаг, дутагдалнуудыень усадхадаг заншалтайбди. Энээн дээрэhээл манай хүдэлдэг машинанууд үни удаан саг соо эбдэрэнгүйгөөр ашаглагдана.

«Камацу» түхэлэй машинаар 150 мянган километртэ ашаа шэрээд, капитальна заhабарида оруулха заабари бии юм. Бидэнэр 300 мянган километртэ заhабаригүйгөөр ябуулха гэhэн зорилго урдаа табинхайбди. Манай бригадын жолоошод энэ зорилгоёо бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой. Бидэнэр байгша оной найман hарын туршада 16 мянга 800 кубометр модо ойhоо шэрэхэ даабаряа 23.340 мянган кубометртэ хүргэhэн байнабди. Дунда зэргээр hарадаа 2860 кубометр шэрэhэн болонобди.

Манай бригадын коллектив 1976 ондо 30 мянган кубометр модо ойhоо шэрэхэ гэжэ социалис уялга абаhан юм. Тэрэнээ декабриин 1-дэ дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

Ю. МОРОЗОВ
Итанцын леспромхозой жолоошон, коммунис ажалай ударник.

СОШОРДОМО ДОХЕО

АЛХАМ БҮХЭНДЭ ҺААТАЛ

Ороохо тарянанай ургаса хуряалгын эгээл харюусалгатай, үдэр hүниие илгангүй хүдэллэ хаhа оробо. Тарянай ургаса хаа хаанагүй гүйсэд эдеэшэжэ, тэрэниие шадаал hаа түргэнөөр хуряажа абаха шухала болоод байна. Эдэгээ хүсэhэн тарян hалхи, бороодо hайража унаха, гээлтэдэ орохо сагынь болобо.

Энээниие механизатор бүхэн hайн мэдэнэ. Тиимэhээ hаяхан Эрхирэгэй совхозой Асагадай отделениин комбайнер Цыденжап Намдыковтай уулзажа хөөрэлдэхэдэмнай, ехэл hанаата боложо, отделениингээ хүтэлбэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнhөө гомдожо байhан тухайгаа хэлээ.

Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэ ургаса хуряалгын хүдэлмэри хэлэшэгүй аали нобшоор ябуулагдана. Эндэ комбайнернууд зэмэтэй бэшэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй Манай ябаhан үдэр эгээл үдэ багта Асагадай баруун хадын тарялан дээрэ табан комбайн зогсожо байна.

— Юундэ байшообта? Агрегадуудтнай эбдэрээ гү?— гээд асуубабди.

— Үгы даа. Бункернууднай дүүрэшоо. Автомашинануудые хүлеэжэ байнабди. Гансашье мүнөө бэшэ, үдэр бүрил иигэжэ 4—5 час сагаа гээнэбди. Хажуугаарнь хура бороо орожо hаатуулна. Заримандаа комбайнуудшье эбдэрнэ. Юрэдөөл, алхам бүхэндэ hаад хэхэ юумэн олон. Ажалнай мүртэй урагшаа ябанагүй, — гэжэ комбайнер Ц. Намдыков хэлэнэ.

— Ороопо зөөхэ автомашинанууд хүртэнэгүй гү?

— Машинануудшье бии нэрэтэй. Теэд тэдэмнай үглөөгүүр оройтожо ерэнэ. Жэшээнь, бидэ комбайнернуудай үглөөгүүр 8 часта ажалдаа гарахада, автомашинын жолоошод 11—12 часта арай гэжэ ерэнэ. Тэдэмнай гол түлэб Эрхирэг госхондо ошожо хонодог зон. Үглөөгүүр бидэнэр хэды дахин загуунаа тойрожо, бункернуудаа ороохоор дүүргэжэрхёод, тэндэhээ автомашинануудан ерэхые хүлеэжэ, адагынь 1,5—2 час миин байнабди, — гэжэ комбайнернууд гомдоно.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэриин иимэ аали нобшоор ябуулагдажа байhан дээрэhээл энэ отделенидэ бүхы 1050 гектар тарянанайнь оройдоол 300 шахуу гектарынь хуряагдаа нэрэтэй. Үнэндөө, эндэхид августын аяар 28-hаа хойшо тарягаа хадажа, хуряажа эхилээ юм. Энэ үе соо 3 комбайн таряг амяарлан хадаа, табан комбайн баал сүглуулжа сохёо, зариманиинь сэхэ хуряагаа. Үнгэрhэн хори шахуу хоногой туршада эды олон комбайн тус тустаа даабаряа дүүргээд ябаа hаа, адагынь 600—700 гектар таряа хадаал хуряагаад байха hэн.

Механизаторнуудтай хөөрэлдэхэдэ эндэ хуряалгын урда тээ, эхилhэншье хойнонь ямаршье суглаан, зүблөөн үнгэргэгдөөгүй. Социалис уялгашье абтаагүй байна. Мүнөөшье хүдэлжэ байхадаа тэдэнэр үдэр соо хэды гектар ургаса хадаhан, хуряаhанаа мэдэнэгүй. Хүнүүдэй хэhэн хүдэлмэриие хэниие бүридхэлдэ абадаггүй, хэмжэдэггүй, мүрысөөнэй дүнгые гаргагдадаггүй байна. Механизаторнуудта hайнаар ажаллаха, амарха эрхэ байдал олгогдоо гэхын аргагүй.

Эдэ бүгэдэ тушаа отделениие эрхилэгшэ М-Д. Дондуков анхаралаа ехэ табинагүй гэхэдэ алдуу болохогүн. Хуряалгын эхилhэнhээ хойшо эндэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдшье тон үсөөн ябаа.

Иигэжэ ургаса хуряалгаяа унжагайруулжа байбал, асагадаархин ехэхэн тарягаа гээлтэдэ оруулха эюулда хүргэжэ байна. Эндэ тарянайнь ургаса тиимэ муу бэшэ. гектарай 9 центнер ороохон алгадгүй гарахаар. Монсогоршье ороопо гээнгүй, гонзойхошье хомос хээрэ үлөөнгүй хуряажа абабал, эндэхид түсэбөө дүүргэхэ гүйсэд аргатай.

А. ИЛЬИН,
«Вперед» газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Загарайн аймаг.

КИРОВЭЙХИДЭЙ ТУГ ДЭЭРЭ АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕН ЯЛАРБА

(Түгэсхэл. Эхниинь 1-дэхи нюурта).

нэрэмжэтэ автозаводто орден барюулхадаа, Леонид Ильич Брежневэй өөрынгөө үгэ соо хэлэһэнэй ёһоор, «партиин ямаршье хэрэг эрхилээ һаань, гадаадын политикын хэрэгүүд гү, али дотоодын шэнжэтэй хэмжээ ябуулганууд байгшье: ямар нэгэн асуудалые шиидхэлгэ совет арадай ажабайдалда, һуудал байдалда, коммунизмын аша туһада хэгдэдэг зохёохы ажалай бусад эрхэ нүхэсэл хангалгада, эб найрамдал бэхижүүлгэдэ хайшан гээд, ямар аргаар нүлөөлнэб гэжэ бидэ, коммунистнууд, өөһэдтөө имэ асуудал саг үргэлжэ табидагбди».

Манай Эхэ орон ямар гайхалтай һайханаар хубилан хүгжөөб, коммунизм тээшэ урагшаа бата найдамтайгаар дабшадаг, манай орон элитэ ехэ ямар амжалтануудые туйлааб, совет арадай үмэнэ, мүн дэлхэй дээрэ түрүүшын агуухэ социалис революци хэһэн бүхэдэлхэйн түүхэдэ шэнэ үеын — социализмын үсын эхи табиһан манай ороной үмэнэ гайхамшагта шэнэ ямар арга боломжонууд нээгдээб гэжэ харахада, мэдэрхэдэ, ухаалан ойлгоходо ямар омог баяртайб даа.

Һүүлэй үедэ, илангаяа Америкын Холбоото Штадуудай 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ойн баярай хэмжээ ябуулгануудые океанай саана үнгэргэлгэтэй дашарамдуулан, дэлхэйн хоёр ниитын байгуулалтануудые — капиталис ба социалис байгуулалтануудые үргэнөөр сасуулан харуулдаг байха юм. Бодото научна сасуулбаринууд юун тухай гэршэлнэб? Тэдэнэр хадаа социалис байгуулалтын арсашагүй ба агуухэ булюу һайн байһан тухай, дэлхэйн дээрэхи хүсэнүүдэй тэнсүүриин энэ байгуулалтын аша туһада хэлбэришэгүйгөөр хубилжа байһан тухай, социализмын үзэл сурталай газар дэлхэйн хэдэн зуугаад миллион хүнүүдтэ улам бүри ехээр нүлөөлжэ байһан тухай гэршэлнэ бшуу.

Империалис шатадаа оройһонсойнгоо һүүлээр капитализм жэл ерэхэ бүри хархис шэнжэтэй болоно. Капитализмын бүхы байгуулалта мүнөө ниитэ кризистэ оронхой, ганцашье экономическа бэшэ, мүн тэрэшэлэн политическэ ба моральна кризистэ оронхой. Үргэн ниитэ арад зон капитализмын эрхэ байдалда мухардашаһан байдалда ороһоноо улам ехээр ойлгодог болонхой. Энээнтэй дашарамдуулан, империалис буржуазиин арад зондо харшэ политикада хүдэлмэришэн ангиин ба бусад ажалшадай хэдэг эсэргүүсэлтэ улам ургана.

Хүдэлмэришэнэй ба демократическа хүдэлөөнэй түрүү зэргэдэ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд дабшана. Тэдэнэй улам ургажа байгаа нягта жагсаалые Берлиндэ болоһон Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци эли тодоор батадхан харуулаа. Энэ конференци хадаа хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй хүгжэлтэдэ шухала хубитаяа оруулаа. Бидэнэр интернациональна ёһоор һаналаа нэгэдэлгэсэ, мүн Марксын, Энгельсын, Ленинэй агуухэ үзэл сурталай үндэһэн дээрэ бэелүүлэгдэдэг харилсаа холбоогоо хүгжөөхэбди гэжэ Европын компартинууд онсолон тэмдэглээ.

КПСС-эй XXV съездын хараалһан зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхэ зуураа, совет арад социалис Эхэ оронойнгоо хүсэ шадал улам саашадань бэхижүүлхэ, өөрынгөө һуудал байдал һайжаруулха, коммунизм тээшэ дабшаха дабшалтые түргэдхэхэ ябадал хангана гээд нүхэр М. А. Суслов онсолон тэмдэглээ. Хүгжэнги социалис общество байгуулһан манай ороной ниитын шэнэдхэн хубилгалгын, социалис демократиие улам саашадань нарижуулан һайжаруулгын гол анхаралда мүнөөдэр, урдынхидал мэтэ, хүдэлмэришэн анги, манай ороной хүтэлбэрилхы, эгээл олон тоото анги жагсана.

«Кировский завод» гэжэ нэгэдэлэй коллектив манай ороной хүдэлмэришэн ангида хабаатай нэрэ хүндэсэ саашадаашье дээрэ үргэжэ ябаха байха. тэрэнэй саада тээ, энэ нэрэ хүндэсэ бүхы хэмжээгээр арьбадхаха байха гэжэ батаар найдажа байһанаа нүхэр М. А. Суслов элирхэйлэн мэдүүлээ. Марксистско-ленинскэ һургаалда үнэн сэхэ байха, социалис Эхэ орондоо шаглан дурлаха. пролетарска интернационализм, коллективизм. ажалдаа социалис ёһоор хандаха гээшэ имэ нэрэ хүндэнь болоно.

Коммунис парти. Советскэ правительство танай шэн габьяата ажалые үндэрөөр сэгнэнэ. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй турша соо танай нэгэдэлэй 1300 шахуу түрүүшүүл орден, медальнуудаар шагнагдаа, харин тиихэдэ тэдэнэй эрхимүүдтэ Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо.

М. А. Суслов шагнагдаһан бүхы хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, коммунис ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдээндэ хүсэбэ.

Нүхэр М. А. Суслов СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые соносхожо, «Кировский завод» гэжэ нэгэдэлэй тугта Арадуудай хани барисаанай орден нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган доро зүүгээ.

Удаань, тэрэ ингэжэ хэлээ:

Һүүлшын табан жэлэй турша соо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ажалдаа амжалтануудые туйлаһантайтнай дашарамдуулан, танай коллективые гурба дахин амаршалаа һэн. Мүнөөдэр, танда Арадуудай хани барисаанай орден барюулха баяр ёһолол үдэр, танда хани халуун амаршалга хүргэхыемни, эгээл һайн һайханиие хүсэхыемни Леонид Ильич намда даалгаһан байна. Би энэ даабариись ехэ урма дуратайгаар дүүргэнэб.

Нүхэр М. А. Сусловай хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаһан, үгэ хэлэхэдэнь үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган нэгэнтэ бэшэ болоһон байна.

Энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн нэгэдэлэй түлөөлэгшэд хани халуун амаршалга хүргэһэнэйнь ба Кировскэ заводой ажалшадта һайн һайханиие хүсэһэнэйнь түлөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан бүхы коллективэй үмэнэһөө хүргөө. Нэгэдэлэй генеральна директор О. Н. Пояснпк, ахалагша вальцовщик, Социалис Ажалай Герой Н. Я. Прокофьев, оператор, цехэй комсомолой организациин секретарь Наташа Ревкова, нэгэдэлэй ахамад конструктор, Социалис Ажалай Герой Н. С. Попов кировэйхидэй ажалые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ правительстводо баяр баясхалан хүргөөд, бүхы ленинградайхидтай, бүхы совет хүнүүдтэй хамта предприятиин коллектив түрэл Коммунис партиингаа арад зоной аша туһа тухай анхарал оролдолго гаргадаг дотоодын болон гадаадын хэлбэришэгүй, холын хараата политикые, үнэн сэхэ ленинец Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Политбюрогой аша үрэтэй ажал ябуулгые нэгэн һаналтайгаар, бүримүһэн һайшаана, дэмжэнэ гэжэ мэдүүлээ.

Партиин ба арадай үзүүлһэн үндэр этигэл найдабариие шэн габьяата ажалаараа харюулхын тулада коллективнай бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байха гэжэ үгэ хэлэгшэд найдуулһан байна.

Кировэйхидые техническэ мэргэжэлэй училищиин һурагшад амаршалаа.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаһан байна.

Парторганизацинуудай секретарьнарай семинар

КПСС-эй Советскэ райком парторганизацинуудай секретарьнарай семинар-зүблөө үнгэргэбэ. Семинарта хабаадагшад «Тоосоото-һунгалтын партиина суглаануудые бэлдэхэ ба үнгэргэхэ талаар парторганизацинуудай зорилгонууд» гэһэн КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой эмхидхэлэй таһагые даагша А. Х. Носыревой, болон КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша В. А. Ботхоловой, эмхидхэлэй таһагые даагша А. Я. Ниядинай элидхэлнүүдые шагнаба.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров семинар-зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Энэ жэл Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозойхид үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлжэ, ниитынгээ адууһа малда элбэг тэжээл бэлэдхэхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргажа байна. Хабар, зунай сагта тэдэнэр нуга сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргаа, самолёдуудые хэрэглэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр сасаа. Зунай эхиндэ ган гасуурай болоходо, сабшалангаа хэдэн дахин уһалаа. Тэрэнэй ашаар совхозой сабшалан дээрэ ногоон һайнаар ургаа.

Мүнөө совхоз 26 мянганһаа дээшэ центнер үбһэ, 3 мянга гаран центнер сенаж бэлэдхээд, 7700 гаран тонно силос дараад байна. Энэнь нёдондо жэлэйхидэ орходоо нилээд ехэ юм. Илангаяа үбһэн, сенаж ехээр бэлэдхэгдээ. Тиигэбэшье тэжээл бэлэдхэлгэ совхоздо үргэлжэлһөөр.

— Нёдондо жэлэйхидэ орходоо нилээд ехэ үбһэ бэлэдхэбэшье, сабшалан дээрэхи хүдэлмэреэ заашье һуладханагүйбди. Заабол үшөө 6-7 мянган центнер үбһэ соможо абахабди. — гэжэ совхозой парткомой секретарь Г. К. Абагаев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье. совхозой поли, сабшалан дээгүүр ябахада ниитын малда үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин үргэн далайсатайгаар ябажа байхань харагдана. Гурбадахи отделениин һүнэй фермын үбэлэй байрада ерэхэдэмнай силосэй нилээд ехэ нүхэн дүүргэгдэжэ байба.

— Таримал хүхэ ногоогоор мүнөөдэр энэ нүхэеэ дүүргэхэмнай. Тиигэбэл манай отделени 4 мянган тонно силостэй болохо. Фермымнай бүхы үнеэд шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангагдаха. — гэжэ отделениие даагша Б. С. Бальжинимаев мэдүүлбэ.

Тус отделениин Бальжин Цыбикжаповай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан звенодо ерэхэдэмнай хүнүүд тракторнуудаар үбһэ гармажа, шэрэжэ, соможо байба. Б. Цыбикжапов үндэр наһатай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай инвалид байбашье, 15 хүнтэй оньһожоруулагдамал звено даажа абаад, үбһэ ногоо ехээр бэлэдхэжэ байна.

— Энэ жэл манай звено 4500 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргэхэбди. Тиимэ арга боломжо манда гүйсэд бии, — гэжэ звеное даагша найдамтайгаар хэлэнэ.

Оньһожоруулагдамал звеногой бүхы хүдэлмэришэд оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда Гончик Цыбанов, Б-Еши Будаев, Нимасу Цырендоржиева, Б-Мунко Гынденов, Селиверст Матвеев гэгшэд онсо шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һүнэй фермын үбэлэй байра дээрэ силос дараглажа байна (нэгэдэхи зураг). Оньһожоруулагдамал звеногой түрүү механизатор Гончик Цыбанов үбһэ сомодог машинын хажууда (хоёрдохи зураг).

Ц. СУБАНОВАЙ
фототекст.

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГЫЕ АРЬБАДХАНАБДИ

Буряадай республикын ой модоной ажахы улам хүгжэжэ байна. Ажахын материально-техническэ бааза бэхижээ, ажалынь оньһожоруулагдаа. Ажалай шэнэ онол арга нэбтэрүүлэгдэнэ. Мүн ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн дээшэлүүлэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар республикымнай ой модоной ажахын министерствын ажахынууд үнгэрһэн табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Республикын ой тайга харууһалха, отологдохо модоной участогуудые таһалжа үгэхэ хэрэг гуримшуулагдаа. Иимэ хүдэлмэри Байгал шадархи байгаалиин баялигуудые арьбадхаха, гамтайгаар хэрэглэхэ тухай парти, правительствын тогтоолые дүүргэлтэ болохоор хэгдэнэ.

Байгал далай шадархи ой тайгын 5,2 миллион гектарта модон таригдаа. Модо отолон унагааха шэнэ гуримай ёһоор участогууд таһалан үгтэдэг болоо. Отологдоһон модые нарин зурууд болгон унагааха технологи хэрэглэгдэнэ, тиигэжэ ургажа байгаа залуу модон ехээр гэмтээгдэнэгүй.

Гүрэнэй мэдэлэй ой тайга гэмтээхэгүйн, лесхоз, совхозуудай газарай хүрьһэнэй нуража муудахагүйн, залуу модоной ургажа байхын тула модон һуулгагдана, үрэһэн суглуулагдана. таригдана. Улаан-Үдын Заудинска лесхозуудта шэлбэһэтэ модо тариин ургуулхаһаа гадна, клён, уляангир болон ондоошье түхэлэй модон таригдадаг болоо. Сэлэнгын ба Хяагтын аймагуудта полинуудые хамгаалха зурыуудуудай 2,5 гектарта тарилга хэгдэһэн байна.

Отологдоһон модоной орондо залуу модо һуулгажа байхын тула питомнигуудта, түсхай газарта модоной үрэһэн таридгадаг болоо. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада элдэб түхэлэй модоной 302 миллион үрэһэн ургуулагдаһан байна. Богони болзор соо һайн шанартай тарилгын материалтай болохо зорилгоор үрэһэн полиэтиленовэ хүшалта доро ургуулагдана.

Ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд модо тарилгые үргэдхэхын тула үрэһэ суглуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Үрэһэ шэлэхэ, хатааха шэнэ түхеэрэлгэ баригдаа. Сүүдхэ соо 20 килограмм үрэһэ хатааха газар Улаан-Үдын лесхоздо баригдаһан байна. Эндэхи хуушанай түхеэрэлгэ сүүдхэдөө 4.5 килограмм модоной борбоосгой хатааха аргатай һэн.

Мүн ой тайгые түймэрһөө, хорхой шумуулһаа хамгаалха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана.

Республикымнай лесхозууд ой модоной ажахые зүбөөр эрхилхэ ажал дүүргэхэтэй хамта харууһалгын мүн санитарна ехэ хүдэлмэри хэнэ, отологдоһон модо үйлэдбэрилнэ. Лесхозуудай хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг цехүүд хюрөөдэмэл материал бэлдэнэ, культурно-ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргана.

Ашаг үрын ба шанарай энэ табан жэлдэ ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ ба харюусалга улам дээшэлнэ. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, үйлэдбэри түсхай шэглэлтэй болгохо эрилтын табигдаад байхада, манай коллективүүд хэжэ байһан ажалайнгаа шанар эрид һайжаруулха зорилготой болоно.

Ой модоной жасые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, техническэ дэбжэлтын үндэһэ һуури дээрэ энэ үйлэдбэриие эршэдхэхэ ба мэргэжүүлхэ эрилтэ табигдана. Ой модоной ажахын предприятинууд ой тайгын баялигуудые зүбөөр. аша туһатайгаар хэрэглэхэ арга хангаха ба ой тайга хамгаалха, модо отолһон газарта шэнэ модо һуулгаха хүдэлмэриин шанар эрид дээшэлүүлхэ уялгатай гээшэ.

Арбадахи табан жэлдэ ой модоной ажахын ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Харууһалгын ажал хэхэдэ, ехэ модон отологдохо, түймэрэй аюул зайсуулха хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ юм. Гүрэнэй ой тайгын мэдэлэй 29 миллион гектарай 15 миллион гектарынь нарин нягтаар шалгагдаха, шэнэ тоо бүридэлдэ абтаха байна. Иимэ хүдэлмэри хэһэнэй ашаар ой модоной ажахын ямар ажал хэхэнь тодорхойлогдохо юм. Мүн хэды гектарта, ямар газарта модо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ боломоор байһаниинь элирүүлэгдэхэ. модо отолхо түсэб зохёогдохо байна.

Модо отолһон газартаа сагдуул модо һуулгаха хүдэлмэри үндэһөөрөө хубилгагдаха юм. Модоной үрэһэн хүшалта доро ургуулагдаха. Үрэһэн брикедүүд соо ургуулагдаха. Тиигэжэ байгаалиин ямаршье уларилһаа дулдыдангүй тарилгын хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

Ой тайга харууһалга лесхозуудай гол зорилго гэжэ тоологдоно. Тиимэһээ ой тайга соохи эрилтэ сахидаггүй, түймэрэй аюул ушаруулдаг хүнүүдтэ шанга эрилтэ табигдаха байна. Түймэрэй аюул усадхахын тула түсхай хүдэлмэри хэгдэхэ, модон отологдохо, газар малтагдаха юм.

Мүн үргэн хэрэглэлэй эд бараан ехээр бүтээгдэхэ байна. Арбадахи табан жэлдэ үнгэрһэн табан жэлэйхитэй сасуулхада, хэрэглэлэй эд бараа бүтээлгэ хоёр дахин шахуу дээшэлжэ. 44 миллион түхэригтэ хүргэгдэхэ болоно, Дээшэлүүлэгдэһэн энэ даабари дүүргэхын тула бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, технологическа процесс нарижуулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ёһотойбди.

Арбадахи табан жэлэй харюусалгатай түсэб дүүргэхэ арга боломжонууд тодорхойлогдоо. Зарим лесхозууд мэргэжүүлэгдэжэ эхилээ. Харууһалга ба санитарна эрилтэ сахиха ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Иимэ ажал Ивалгын, Хандагатайн, Прибайкалиин, Кабанскын лесхозуудта хэгдэхэ болоо. Отологдоһон модоной орондо шэнэ модо тариха, ой тайгые галай аюулһаа хамгаалха талаар ехэ юумэн Хяагтын. Сэлэнгын Хурамхаанай, Баргажанай лесхозуудта хэгдэхээр хараалагдаа.

Улаан-Үдын лесхоз үрэһэ ургуулха шэглэлтэй болохо юм. Заудинска туршалгын жэшээтэ лесхоз ой хамгаалха, харууһалха ш оноя аргануудые турш хэрэглэхэ. бусад лесхозу та нэбтэрүүлхэ ёһотой б лоно.

Хэрэглэлэй эд бараа тээлгые схэдхэхэ зори лесхозуудай урда эрилтэ табиба. Тэдэнэр сэблэлгын болон экономи ска урмашуулгын гурим орохо бэлэдхэл хэжэ эхил

Ой модоной ажахын дэлмэрилэгшэдэй бэелүүл зорилго тон ехэ, дүүргэ арга боломжошье бии 1976 оной 8 һарын даабар бүхы дээрээ һайнаар д гэгдээ. Ивалгын, Заудинск Хандагатайн, Түнхэнэй Б гажанай-Адагай, Кикы Романовска лесхозууд коллективүүд ой модо хүдэлмэрилэгшэдэй социали мүрысөөнэй түрүү зэргэд гаранхай.

Партиин XXV съезд Эх оронойнгоо байгаалиин ба лигуудые арьбадхаха, тайгаар хэрэглэхэ асуудал ехэ анхарал хандуулаа. Ре публикымнай ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэ партиин энэ заабариие бод то дээрэнь бэелүүлхэ, ой тайгые зүбөөр харууһалха, баялигуудыень аша туһатай гаар хэрэглэхэ зорилго бэе лүүлхын түлөө оролдоно.

А. СМЕТАННИКОВ,
республикын ой модоной ажахын министрэй орлогшо.

МҮНӨӨДЭР — ОЙ МОДОНОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

РЕПОРТАЖ
АЖАЛША АЛДАРТАЙ

— Һаяшаг найман һарын дүн гаргажа, эрхим һайн амжалта туйлаһан хүдэлмэришэдые мүнгэн шангаар урмашуулжа, нүгөө зариманданиь мэргэжэлээрээ шалгарагшад гэһэн нэрэ зэргэнүүдые олгоо һэмди. Жэшээлхэдэ, Аким Федосеевич Ефремовэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллективтэ комбинадай эрхим бригада гэһэн нэрэ соло олгоһон байнабди. — гэжэ Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулгын комбинадай ажалай, салин хүлһэнэй таһагай начальник А. Н. Киселева хөөрэнэ.

Аким Федосеевич Ефремовэй бригада юһэдэхи табан жэлэй даабари 4 жэл 6 һарын туршада дүүргээ бэлэй. Ажалай Улаан Тугай орденоор тэрэ шагнагдаһан.

Энэ түрүү хүдэлмэришэнтэй уулзажа хөөрэлдэхэ хүсэлэнтэй хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргадаг цехтэ ошобобди.

Үргэн һаруул сонхонуудтай, үндэр сагаан байшангай үүдыень татажа ороходо, нарһан, шэнэһэн модоной хоншуу үнэр аятай зохидоор хангалтана. Оньһон лини дээгүүр 5—6 метрээр таһаргадаһан модод хойно хойноһоо һубарилдан ерэнэ. Дүшөөд гаран наһатай, маряагүйхэн бэетэй хүн балай ехээр тэбдэн яарангүйгөөр модонуудые тусгаар тэргэ дээрэ гаргажа бүхэлөөд, рамын «ама руу» түлхинэ. Модо хюрөөдэдэг түхеэрэлгэ нюдэ сабшаха хоорондо тэрэниинь «залгижархиха» юм. Аким Федосеевич удаадахи модоёо тэргэ дээрэ гаргана. Хойно хойноһоо һубарин ерэһэн модод тэрэ зуураа хюрөөдэгдөөд гарашана.

Эршэтэ ажалай аблан минутыншье туршада замхана гүй. Модо хюрөөдэдэг рамануудай нэгэ жэгдэхэнээр хүнхинэнэ. Хүдэлмэришэн эхэнэрнүүд хюрөөдэгдэһэн хабтагайнуудые сорт сортоорнь илгажа, дам саашань дамжуулна.

Үдэрэй 12 час. Сайлалгын үедэ Аким Федосеевичтэй хэдэн үгэ андалдажа үрдибэбди. Тэрэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээ зогсоожо, хюрөөнүүдэйнгээ шүдэнүүдые барижа үзөөд:

— Гурбадахи хюрөө мохоо болошоод байна. Сайлажа ерэһээр хурсадаарайл даа, — гэжэ Аким Федосеевич хоёрдохи рамщик Владимир Уткинда даабари үгэнэ. Модоной дабирхангаар, машинын тоһоор будалдаһан гараа аршан, хамта хүдэлдэг нүхэд, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэнэ.

— Манай бригада арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэл зургаа һарын туршада дүүргэхээр социалис уялга абаа юм. Энэ зорилгоео бэелүүлхын тула үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ ёһотойбди. Жэшээлхэдэ, мүнөөдэр 110 кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха байгаа һаа, үдэрэй сайлалга болотор 82 кубометр хэрэгсэлнүүдые гаргаабди. Халаанай дүүрэтэр үшөө 30 кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха хүсэлэнтэйбди, — гэбэ бригадир.

Тэрэнэй даадаг бригадада 15 хүн хүдэлдэг юм. Модоной холтоһо сэбэрлэдэг оньһон түхеэрэлгые хүдэлгэдэг Е. Ф. Журавлева, Т. Г. Вахмятина гэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Эдэнэр энэ ажалдаа хори хорин жэл хүдэлжэ «Ажалай ветеран» гэһэн нэрэ солодо хүртэнхэйнүүд. Энэ бригадын хүдэлмэришэд олон жэл суггаа хүдэлжэ, эбтэй эетэй, дүршэл шадабаритай болоноо. Тиимэһээл оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, һайн шанартай продукци ехээр гаргана бшуу.

Владимир Владимирович Уткин залуу аад, ехэ оролдосотой хүдэлмэришэн. Даажа абаһан юумэеэ болзор соонь һайн шанартайгаар бүтээгээд лэ байдаг. Минии амаралтада гарахада бригадираар хүдэлжэ, намһаа дутахагүйгөөр ажалаа эмхидхэдэг, — гэжэ А. Ф. Ефремов хүдэлмэришэ нүхэрөө магтана. Тус бригадын коллектив ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Энээн дээрэһээл һара, жэл бүриингөө даабари амжалтатайгаар бэелүүлжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана ха юм.

Байгша оной найман һара соо 33.523 кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха даабаряа 33.772 кубометртэ хүргөө. Тиигэжэ эдэнэр жэлэй түсэбһөө гадуур 200 кубометр продукци гаргаха уялгаяа болзорһоонь урид бэелүүлбэ.

Үдэрэй сайлалга дүүрэжэ, ажал эхилбэ. Ажалай эршэтэ аялга бүри шангаар зэдэлнэ. Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулдаг комбинадай түрүү бригадын коллектив иимэ оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ, амжалтаяа улам арьбадхажа байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Ф. Ефремовэй бригадын гэшүүд (зүүн гарһаа). Л. С. Кошелев, С. Ф. Болотинский, С. М. Ахметулин, И. Е. Лощенков гэгшэд ажалдаа ошожо ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭРХИМ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР

Үйлэдбэриин «Забайкаллес» нэгэдэлэй коллективүүд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, өөһэдынгөө һайндэрые ажалай амжалтануудаар угтажа байна. Байгалай, Баргажанай, Хүртэйн, Хүрбын, Хоринн леспромхозууд байгша оной социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаа.

Эдэ коллективүүд модо шэрэхэ, продукци худалдаха 8 һарынгаа даабариие холо үлүүлэн дүүргээ. Модо болбосоруулдаг предприятинуудай дундаһаа Сэлэнгын модоной баазын, Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадай коллективүүд түрүүлжэ ябана.

Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилгоор леспромхозуудта ажалай шэнэ эмхидхэл хэрэглэгдэнэ. түрүү онол арга, дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэнэ. Урдын модо бэлэдхэлэй бага комплексно бригаданууд томодхогдожо байнхай. Мүнөө үйлэдбэриин предприятинуудта комплексно модо бэлэдхэлэй 120 бригадануудай 51-ниинь томодхогдожо, ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэдэг болоо. Эдэ бригадануудай ажалай бүтээсэ ехэ. Юрын бригадануудтай сасуулхада, тракторайнь бүтээсэ 18 процентээр. хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 10 процентээр дээшэлээ болоо.

Мүн модо шэрэдэг автомашинануудай жолоошодой ажал шэнээр эмхидхэгдэжэ эхилээ. Жолоошодой томодхогдоһон бригаданууд байгуулагдана. 5—7 хүнһөө бүридхэгдэһэн бригадануудта 2—3 автомашина даалгагдажа үгтэнэ. Тэдэнэй ажал 2—3 халаанда эмхидхэгдэнэ. Жолоошодой иимэ 16 бригада 84 хүниие нэгэдүүлжэ, автомашина бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха арга олгоно.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлһээ гүрэнэй түсэбые, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ мүрысэжэ байһан зарим коллективүүд Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгаран гараа. Жэшээлхэдэ, Баргажанай леспромхозой коллектив энэ жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүнгөөр СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствын болон тус профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртөө Итанцын ба Байгалай леспромхозой коллективүүдтэ 2-дохи мүнгэн шан бэрюулагдаа

Модошодон бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгарһан мастерска участогууд, бригада, үйлэдбэриин түрүүшүүл бии. Хандагатайн леспромхозой технологическа зомгооһо үйлэдбэрилдэг цех. Баргажанай леспромхозой Владимир Иванович Тормозовой, Хандагатайн леспромхозой Алексей Павлович Кудряшовой даадаг бригаданууд. Байгалай модоной баазын мастер Надежда Федоровна Жихаревагай хүтэлбэрилдэг рамна потогой коллектив Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан юм.

Баргажанай леспромхозой жолоошод Николай Николаевич Кожевин, Михаил Яковлевич Семушев, Онохойн модоной комбинадай Иван Ильич Кузнецовой даадаг бригада. Хандагатайн леспромхозой самоходно погрузчигай машинист Ник Тимофеевич Чирков жэлэй түрүүшын кварталай үр дүнгүүдээр мүн лэ шалгаран гараа. СССР-эй ой модоной модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын эрхим эхэнэр-механизатор гэһэн нэрэ зэргэдэ Байгалай леспромхозой краковщик Наталья Михайловна Яковенко хүртэһэн байна.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан түрүү участок, бригаданууд дай коллективүүд. түрүү мо дошод министерствын болон профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй вымпелнүүдээр, Хүндэлэлэй дипломуудаар, урасхаалта шангуудаар шагнагдаа.

Өөһэдынгөө ажалай тэй мастернууд болоһон т сэбөө ба социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ байһан түрүүшүүл үйлэдбэриин нэгэдэлдэ яһала олон. Тэдэнэй эршэмтэй шэн ажал парти, правительствын зүгһөө үндэрөөр сэгнэгдэһэн байна. Үйлэдбэриин нэгэдэлэй 419 түрүү хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден, медальнуудта хүртэнхэй. һайн үрэ дүн туйлаһан 4 түрүүшүүл Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэтэй, 15 хүн Ленинэй орденоор шагнагдаа. 52 түрүүшүүл Ажалай Улаан Тугай хүн Ажалай Алдар солын 3 дахи шатын орденуудаар шагнагдаһан байна.

Үйлэдбэриин модо бэлэдхэлэй комплексно 55 бригада, модо илгагшадай 18 гада, модо шэрэгшэдэй экипаж, самоходно погрузчигай 25 машинист энэ жэлэй 8 һарын туршада түрүү кварталай түсэб дүүргэжэ шадаа. Машинистнүүд Василий Афанасьевич Савостьянов (Хорины леспромхоз), Анатолий Лазаревич Федоров (Хандагайн леспромхоз), Василий Иосифович Афанасьев (Баргажанай леспромхоз) арбадахи табан түрүүшын жэлэй түсэбые дүүргэөд, 1977 жэлэй соогсор ажаллажа эхилээ.

Итанцын леспромхозой Ю. У. Морозов, Хурамхаанай леспромхозой Б. Осадчих гэгшын, Хандагатайн леспромхозой Ф. Фетисовэй, Клюевскэ леспромхозой В. Ч. Каретина даадаг жолоошодой бригаданууд, мүн үшөө хэдэн коллективүүд һайнаар ажаллажа, жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ дүтэлөө.

Манай нэгэдэлэй модо бэлэдхэлэй, модо болбосоруулгын предприятинуудай коллективүүд партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые мүн модо ашагтай һайнаар хэрэглэхэ талаар ой модоной промышленностиин хүдэлмэри тухай партиин ЦК-гай һаяхан баталан абаһан тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ байһандаа батаар этигэнэ.

Ц. ДОНДУКОВ,
«Забайкаллес» нэгэдэлэй таһагай начальник.

ОЮУН БЭЛИГЭЭ—АРАД ЗОНДОО

Буряадай уран зураашадай съезд һаяхан үнгэржэ, зо-ёохы ажал ябуулагшадай урда бигдаһан харюусалгата зо-лгонуудые зүбшөө. Коммунис отиин XXV съездын шиид-бэринүүдые һанал бодолдоо йнаар хадуужа, совет ара- соло габьяае улам бадаруу-н, уран һайханаар харуулха рилгоёо Буряадай зураашад үүлбэ. Энэ хуудаһан дээрэ хёохы ажал тухайгаа мэдээ- уран зураашад, искусство нжэлэгшэд хөөрэнэ.

НСО ШЭНЖЭТЭЙ

Сибириин болон Алас Дурнын соёл болбо-до Буряадай уран зураашад хубитаяа оруул-үнинэй. Дүрбэ дахин эмхидхэгдэһэн зүүн хи- выставкэнүүд Д-Н. Дүгаровай, А. Сахаров-й, С. Ринчиновой, Г. Васильевай, Б. Садыко- Казанскиин зурагууд Буряад ороной ажа-ые бэлигтэйгээр харуулжа, автономито рес-ын соёл культурын һалбаран хүгжэһэниие ээ. Выставкэдэ хабаадалсадаг бусад арадуу-ран зураашадай бүтээлнүүдһээ буряадай зу- онсо шэнжээрээ илгардаг. Зураг тайлбарил-ршагтай танилсаашьегүй һаа, маяг хэлбэ-, байгаалиин тэмдэгээр, хүн зоной шарайгаар уран зураашадые танихаш.

н зураг гээшэмнай бүхэли эрдэм ха юм—өө дүримтэй, хэмжүүртэй, түүхэтэй. Мэргэ-талаар Буряадай уран зураашад мүнөө яһа-аа. Республикадаа элитэ болоһон зураа- зарим бүтээлнүүд Эхэ ороной эрхим зура- бэлиг шадабаряараа дүтэлжэ. искусство лэгшэдэй эрилтэдэ һайн тэмдэгтэйгээр ха-а.

хизаарай выставкэнүүдтэ хабаададаг Бу-й зураашад жэл бүри олошорно. Тиихэдээ жанртай бүтээлнүүдые дурадхадаг болонхой. нии һаиахада, арадай уянгаар хэгдэһэн нүүд хойшодоо хүнэй анхарал татажал бэзэ. Ушар иимэһээ арадай дархалдаг уран й шэглэлые алдангүй, уралан бүтээлгые хүгжөөхэ зорилго республикын соёл бол-до нэмэри болохо зэргэтэй.

н зураашадай үзэл бодол тэдэнэрэй бүтээл э нэбтэрэн орохо ёһотой. Зурааша хадаа хажуудахи ажаглагша бэшэ, харин тэмсэл-баадалсаһан эдэбхитэй хүн байха зэргэтэй. алаар Буряадай уран зураашад сэхэ харгы-дабшана.

М. ХАБАРОВА,
РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной Алас-Дурнын хизаарай референт.

УРАН БҮТЭЭЛНҮҮДЫЕ УЛАМ ОЛООР

Эхэ ороной алдар солын алтан дэбтэртэ арад зоной габьяата хэрэгүүд үдэр бүри тэмдэглэгдэнэ гээшэ. Тэрэ хуудаһануудыень уран зохёолшод, уран зураашад түүхын урда гэршэлхэеэ шэмэглэнэ ха юм. «Эхэ ороной олон үнгэтэ палитра дээрэ Буряад зураашадайшье сэлмэг һайхан шэрэнүүд һолонготоно»,—гэжэ РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной пленум сэгнэһэн байна.

Үнэхөөрөөшье, Буряадай уран зураашад һүүлшын жэлнүүдтэ урматай амжалтануудые туйлаа. Уран бүтээлэй алишье жанр улам хүгжэжэ, гоё һайханда дуратайшуулай анхарал ээлүүдгүй татана. Хоёр жэлэй туршада манай зураашад, скульпторнууд, һиилүүршэд зургаан зуу гаран уран һайхан бүтээлнүүдые олон выставкэнүүдтэ дурадхаһан байна. «Советская Россия», «Ажалда алдар соло», «РСФСР-эй нарин уралагшад», «Совет ороной Алас Дурна», «Алас Дурнын пейзаж» гэхэ мэтэ олон тоото выставкэнүүдэй дүнгөөр Буряадай уран бүтээлшэд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн. Гадна манай эрхим зураашадай бүтээлнүүд МНР, ГДР, ФРГ, Япон, Канада гүрэнүүдээр һалбаран хүгжэһэн Буряад ороной соёл болбосоролые гэршэлэн харуулаа.

Энэ үедэ республикын эрхим уран бүтээлшэдэй бэлигыень хүндэлһэн үндэр нэрэ зэргэнүүд олгогдоо. Д.-Н. Д. Дугаров, А. Н. Сахаровская, А. В. Казанский РСФСР-эй габьяата уран зураашад, Е. И. Неволина, Г. Н. Москалев хоёр Буряадай арадай зураашад, И. И. Соктоева, С. Р. Ринчинов, Ю. А. Чирков, Б. С. Садыков, М. Я. Метелкина, Б. С. Хомяков, Э. Д. Цыденов гэгшэд республикын искусствын габьяата ажал ябуулагшадай нэрэ зэргэтэй болоо. 1973—1975 ондо бүтээһэн А. В. Казанскиин зурагууд манай республикын шанда хүртөө, залуу скульптор Г. Г. Васильевта Буряадай комсомолой лауреадай нэрэ зэргэ олгогдоо. Мүн олон зураашад БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар болон бусад шангуудаар тэмдэглэгдэһэн.

Һүүлшын үедэ СССР-эй Уран зураашадай холбоондо найман залуу гэшүүд абтажа, холбооной ажал ябуулгада хубитаяа нилээд оруулна. Мүнөө СССР-эй Уран зураашадай холбоондо Буряадһаа 40 гэшүүд оролсоно.

Зүгөөр ганса тоогоороо бэшэ, мүн бэлиг шадабаряараа манай уран зураашад ургана. Совет ороной соёл болбосоролдо хубитаяа оруулхадаа, Буряадай зураашад түрэл арадайнгаа түхэл шэнжые онсо илгаатайгаар харуулха гэжэ оролдодог. Арадай баян угалзатай, олон үнгэтэй зурагһаа эшэ үндэһэтэй зохёолнуудые бүтээхэдээ, шэнэ маяг хэлбэритэй удха оруулжа шадана. Мүн Буряадай түрүүшын уран зураашад Ц. Сампилов, Р. Мэрдыгеев, Д. Тудупов, И. Аржиков болон бусад мүнөө үеын зураашадта нүлөө үзүүлдэг гээшэ. Гэбэшье, урдань туйлагдаһан амжалтанууд мүнөө үедэ хэмжүүр бэшэ, харин саашаа дамжаха гэшхүүр болоно.

Илангаяа жанрнуудай олошорһондо баясанабди. Графика хаража үзэе. Буряадай зураашад энэ жанрта ехэ амжалта туйлаһан. Александра Никитична Сахаровскаягай «Гэсэриада» гэжэ хара-сагаанаар бүтээһэн зурагууд олондо мэдээжэ болонхой. Теэд манай бэлигтэй зурааша тэрэ оложо бэелүүлһэн нюусануудаа улам гүнзэгы удхатай болгохо хүсэлэнтэйгээр мүнөөхи графигта үнгэ будаг нэбтэрүүлхэ арга болом жо бэдэрнэ. Монгол орондо зорюулагдаһан һүүлшынь зурагуудта зүһэн будаг хэрэглэгдэһэн. Энэ хадаа манай уран зурагта үшөө харагдаагүй түхэлтэй зураг, тиимэһээ һонирхолтой үзэгдэл болоно ха юм. Үнгэтэ графика үндэһэлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Тоһон шэрээр бүтээһэн зурагууд сэгнэгшэдэй үндэр эрилтэдэ харюусажа шададаг болоо. С. Р. Ринчиновой хонишод тухай бэлигтэй бүтээл «Искусство» журналай һайшааһан үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Тэрэнэй зураһан Буряадай арадай поэт Николай Дамдиновай портрет ФРГ-дэ нээгдэхэ выставкэдэ эльгээгдэнхэй.

Байгал шадарай түрэл байгаали А. В. Казанскиин зурагууд дээрэ гоё һайханаар буулгагдаһан. Энэ зурааша байгаалида мэдэрэл оруулжа, хүнэй сэдьхэлтэй холбохые оролдодог юм. Тиимэ зорилгонь бэлигэйнь хүсөөр бэелүүлэгдэдэг. Портрет зураха жанрта Ю. А. Чирков амжалтатайгаар хүдэлнэ.

Республикын комсомолой лауреат Г. Г. Васильев һүүлшын үедэ «Мори һургаха», «Хурьга абаха» гэхэ мэтэ һонирхолтой скульптуранууды бүтээхэдээ, буряад хүнэй түхэл, ажабайдалайнь янза үнэншэмөөр гаргажа шадаа. Залуу скульптор Э. Цыденов ехэ бэлигтэй, тэрэнээ бэелүүлхэ зорилготойгоор угаа ехээр оролдоно. В. Уризченко, М. Эрдынеев гэгшэд түмэр, зэд сохижо, мүнгэ гүйлгэжэ дархалхаһаа гадна залуу бэлигтэнние дүй дүршэлдэ һургана.

Арадай уянгаар дархалдаг уран бүтээлшэд тухай хэдэн үгэ хэлэхэ ёһотойбди. 1974 ондо гурбан тиимэ дархашуул хүдэлэгшэ һаа, мүнөө 14 болонхой. «Мүнгэн Сосор» гэжэ алдаршаһан дарханай хүбүүн Д. Санжиевай уралһан мүнгэн бүтээлнүүд «Советская Россия» выставкэдэ һайшаагдаһан, Э. Доржиевай нэхэһэн гобелен ВЛКСМ-эй ЦК-гай шанда зууршалагдаһан, Д. Пурбуевай «Гэсэриада» гэһэн циклһээ 25 бүтээлнүүд «Молодость России» гэжэ выставкэдэ үндэр сэгнэлтэ абаа. Һиилүүршэд Б. Зодбоев, М. Эрдынеев, Б. Энкеев гэгшэд амжалтатайгаар хүдэлнэ.

Театрай зүжэгүүдые улам ойлгосотойгоор харуулхын тула А. Н. Тимин уран үгын ба хүгжэмэй удхатай нягта холбоотой зурагуудые бүтээхэ дүй дүршэлөө ходо дээшэлүүлнэ. Үни удаанай Буряадай соёл болбосоролдо хубитаяа оруулжа байһан Т. А. Рудь, А. А. Окладников, Г. Е. Павлов, Е. И. Неволина гэгшэдэй нюдэн үшөө хурса зандаа, бэлигынь бүри бэхижээ.

Манай уран зураашад ажабайдалтай дүтэ танилсажа, арад зоной алдар солые үе сагтаа хүрэмөөр зураглаха хүсэлэнтэй. Байгал-Амарай агуу ехэ барилга зохёохы ажалда шэнэ найдал, шэнэ удха, шэнэ мэдэрэл нэбтэрүүлнэ. Уран зураашадай холбооной дэргэдэ БАМ-да хамаатай зураашадай тусхай бүлгэм байгуулагдаа юм. 12 зураашад агуу барилга тухай зурагууд дээрэ хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда В. Архипов, С. Ринчинов, Т. Рудь гэгшэд ашаг үрэтэйгөөр зураглалнуудые хэнэ. Барилга дээрэ зураһан Т. Рудь, К. Сергеев, Г. Налабардин, Г. Купцов, Г. Баженов болон бусадай оролдосоор «Уран зураашад—БАМ-да» гэһэн выставкэ эмхидхэгдээ.

Эрхим ажалшад, эрдэмтэд, сэрэгшэд уран зурагуудай гол герой болоно. Агуу ехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хорёод баатарнуудай портредүүд, байлдаан тухай арбаад зурагууд совет хүнэй соло харуулна. Буряадай арадай уран зурааша Г. Н. Москалев Дунай мүрэнэй зүүн эрьеые доботлоһон байлдаанда шалгаржа, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Тэрэ тулалдаанаа зураг дээрээ харуулаа. Зурааша Б. С. Садыков Крым сүлөөлһэн байлдаа зураглаа. К. И. Сергеев дайнда хабаадагшадай олон портредүүдые буулгажа байна.

Уран зураашад барандаа социалис реализмын шэглэлээр хүдэлхэдөө, партиина үндэһэн дээрэ, арадай ажабайдалан гүнзэгыһөө удха абажа, үе сагтаа хүрэмэ зохёолнуудые бүтээхэ хүсэлэнтэй. Һүүлшын үедэ, Улаан-Үдэдэ выставкын шэнэ байшан бии болоһоор, зураашад болон ажалша зоной харилсаан улам нягта болонхой. Эхэ ороной эрхим бүтээлнүүд эндэ харуулагдаһаа гадна, манай уран зураашад өөрынгөө зохёолнуудые зондо ходо харуулжа байха аргатай болонхой. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эндэ эмхидхэгдэһэн 4 бүхэсоюзна, 3 уласхоорондын, 5 дахин РСФСР-эй зураашадай, нэгэ зональна гэхэ мэтын выставкэнүүдые 290 мянган хүн хараһан байна. Гадна тус музей республикын аймагуудаар уран һайхан зурагуудые «айлшалуулдаг» заншалтай юм. БАМ шадархи тосхонуудта 17, Галуута Нуурай ГРЭС-тэ —3. тиимэ выставкэ эмхидхэгдэһэн. Уран зураашад өөһэдөө харагшадтаяа уулзажа, зохёохы ажал ябуулга тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг, харагшадай һанамжануудые хадуун абадаг. Уран һайханиие арад зондоо ойлгуулжа, дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа танилсуулхын тула зураашад газетэ, журналнуудта буулгабаринуудые толилдог, статьянуудые бэшэдэг. Гадна «Аврора» ба «РСФСР-эй уран зурааша» гэжэ хэблэлээр 3 альбом гараһан, Буряадай номой хэблэлдэ «Арадай угалзанууд», «Буряад арадай алташа, мүнгэшэ дархашуулай бүтээлнүүд» гэһэн альбомууд гаргагдаа.

Залуу халаанда али болохоор анхаралаа хандуулна гээшэбди. Холбооной дэргэдэ залуу зураашадай тусхай бүлгэм эмхидхэгдэнхэй. Тус бүлгэмдэ арбан бэлигтэн оролсодог, мүн үшөө арбаад эхилэн зураашад анхарал-дамнан. Холбооной правлениин зууршалһан бэлигтэй 50 залуушуул вуз болон тусхай дунда һургуулинуудта уран зураашанай мэргэжэлдэ һурана.

Элитэ болоһоншье, эхилэн зураашадшье Буряадаингаа соёл болбосоролдо хубитаяа ехээр оруулха хүсэлэнтэйгөөр хүдэлнэ ха юм. Оюун бэлигээ арадтаа бэлэглэхэһээ хүндэтэй уялга үгы ёһотой.

Д. ДУГАРОВ,
Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ.

А. ДАРЖАЕВ «Артистка Токуренова».
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-буулгабари.

В. ГОНЧАР. «Медсестра».
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-буулгабари.

дан уран зурааша- съездын хүдэлмэри- йнай область бо-заарнуудһаа айлшад кажа, һүүлэй жэл-хэһэн уран бүтээл- дүтөөр танилсаһан, һоной зүбшэл зааба-ян байха юм. Хүндэ-дай дунда Монго-дай уран зурааша, Арадай республи-кэй шангай лауреат хабаадалсаа.

социалис Монголой уран зураг хүгжөө-тэ Г. Одоной оруул-на ехэ юм. Тэрэнэй үдтэй Улаан-Үдын-кусствада дуратай-танилсаһан, һайхан үгэһэн байха.

АГ ДЭЭРЭ: МНР-эй уран зурааша Г. Буряад уран зураашад ев, Д. Пурбуев, Б. болон Г. Москалев й байна.

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭДЭ ХАРЮУСАМА

скульптура хоё-р манай бүтээлшэд ршэлтэй болоһоноо гэршэлһэн. Харин үедэ тоһон шэрээр зурагууд яһала . шанаранигаашье сэгнэгшэдэй болон лэгшэдэй эрилтэдэ Илангаяа Зүүн-ба Алас-Дурнын ай IV выставкэдэ саһан зурагуудһаа тоһон шэрэтэ д илгаран хараг-

ье амжалта үндэһэ газар дээрэ мүн- ха юм. Тиимэһээ ахамад зураашадай лэгшэ үүргые онсо-лэхэ ёһотойбди. бэлигтэй Цыренжаб оролдосотой Ро-рдыгеев гэгшэдэй Д. Тудупов И. хоёрые дурдаха ди. Мүнөө Москва-дэһэн Ц. Сампи-выставкэ Буряадай ай элшэ түлөөлэг-н харагдана ха юм. лангаяа тэмдэглэхэдээ, —6 зураашадай нэрэ тоолоогшо һэмди. бэлигтэй зураашад олошороод, шадабари болон дүй дүршэлөөрөө үндэр эрилтэдэ харюусаха шадалтай болоо.

Уран зураашадай оролдосые тусхайгаар тэмдэглэхэдэ, Г. Н. Москалев шалгардаг. Зураг бүхэндөө бэлигээ дууһан үгэхэ гэжэ оролдодог юм. Зарим зураашад һайшаагдамаар түсэб табижа, һонирхомоор удхатай зураг бэелүүлхэ гэһэн хүсэлэнтэйгөөр эхилээд, юундэшьеб ларадаг, бүхы бэлигээ, арга боломжоо хүсэд тэрэ түсэбтөө зорюулдаггүйнь халагламаар.

Дүй дүршэлтэй болоһон зураашад һүүлшын үедэ (илангаяа тоһон шэрээр) бэлигтэй бүтээлнүүдые харагшадта дурадхаа. Тэрэ зурагуудыень сэгнэхэдээ, дэлхэйн эрхим бүтээлнүүдэй хэмжээгээр шүүмжэлхэ эрхэтэй болообди. Искусствада ехэ, бага арадуудай илгаагүй, гансал бэлиг, шадабариин хэмжээ байха ёһотой. Буряадай эрхим зураашадай бэлигтэй бүтээлнүүдэй зариманиинь эгээн үндэр сэгнэлтэдэ дүтэлнэ. Тиимэһээ Д-Н. Дугаровой, С. Ринчиновой, А. Сахаровскаягай зурагууд Москвадашье, хилын саанашье һайшаагдана.

Модо, түмэрөөр уралан бүтээгшэд һаянай амжалта туйладаг болонхой. М. Эрдынеевэй «Хонишоной хагар» гэһэн һиилүүр хэмжээгээрээ багашье һаа, «Советская Россия» гэжэ выставкын экспонадууд сооһоо онсо хэлбэреэрээ илгаран гараа һэн. Д. Пурбуевай нарин бүтээлнүүд искусство шүүмжэлэгшэдэй анхарал татана.

Түмэр түншэжэ дархалһан бүтээлнүүд тушаа тогтожо хэлэхэ ёһотойбди. Энэ жанр бусадһаа гээгдэнэ гэхэдэ болохо. Арадай дүршэлые мүнөөнэй түмэр дархашуул багаар хэрэглэнэ. Гадна түмэр бүтээлнүүдэй удхань «уйтан» гэхэ гү, али ансамбль шэнги үргэн дэлисэтэйгээр зохёогдоногүй. Түмэрөөр түншэгдэһэн бүтээл бүхэн ами амяараа байхадаа гүнзэгы удха харуулжа шаданагүй, юрын гоёолто шэнги үзэгдэнэ.

Залуу зураашад тухай арсалдаатай хөөрэлдөөн гарахадаа һониншье, туһатайшье байна. Һониниинь юуб гэхэдэ, залуушуул ходоо элдэб үнгын хэлбэри, удха бэдэржэ, зохёохы ажалда шэнэ долгинуудые асарна ха юм. «Түргэн горхон далайдаа хүрэхэгүй» гэһэн үгэ зохёохы ажалда хабаатай бэшэааб даа. Залуу зураашад сагһаа хожомдонгүй, ажабайдалай далайда эрэлхэгээр ороно.

Уран зураашад республикынгаа бусад зохёохы ажал ябуулагшадтай һулашаг холбоотой гэжэ һананаб. Нэгэ дахин уран зохёолшодтой уулзалга болоо һэн, харин артистнартай юрэдөө нүхэсэнэгүйбди. Хэрбээ зохёохы ажал ябуулагшадай хододоо бэе бэетэйгээ уулзажа, зохёолнуудаараа һонирхожо байгаа һаа, уран зохёолшодтошье, уран зураашадташье, магад, шэнэ темэ, образууд тохёолдоходоо болохо. Жэшээнь, ном шэмэглэхэ тухай һонин хөөрэлдөөн болохо зэргэтэй.

Арад зондо уран һайханиие һаннаар ойлгуулжа, зураашадай бүтээлнүүдэй удха, шэнжые тайлбарилха мэргэжэлтэд манда үсөөн дээрэһээ. бидэнэр газетэ, журналнуудта дэлгэрэнгы статьянуудые бэшэхэ уялгаяа хүсэд бэелүүлнэгүйбди гэжэ һананаб. Уран зураашадташье бэе бэесынгээ бүтээлнүүдые шүүмжэлдэг болоо хадань һайн байгаа.

И. СОКТОЕВА,
искусство шэнжэлгын эрдэмэй кандидат.

ЗАЛУУШУУЛАЙ АМЖАЛТА

Залуу зураашад нэн түрүүн өөрынгөө бэлигтэ эрхэ байдалтай таарама жанр шэлэжэ, тусгаарлаһан маяг хэлбэритэй болохо шадахаяа оролдохо ёһотой гэжэ һананаб. Бэлиг шадабариин охин гэжэ залуушуулда байдаг. Харагдаа, үзэг дөөгүй гоё һайхан бүтээлнүүдые бэелүүлхэ хүсэлэн байбашье, зарим нэгэмнай томоотойгоор һуужа оролдохо тухагүйгөөр загнадаг гээшэ. Зүгөөр бүтээлыень хүсэд дүүрэһэнэй хэмжүүрээр сэгнэхэ зэргэтэйбди. Теэд залуушуулые хүмүүжүүлхэ үүргэтэй Уран зурагай холбооной дэргэдэхи секци (Ю. А. Чирков хүтэлбэрилэгшэтэй) һанаһандаа хүрэмөөр ажал ябуулнагүй. Залуу зураашадта һула эрилтэтэйгээр хандагдана. Тиимэһээ тэдэнэй зарим бүтээлнүүд үшөөл «түүхэй», ёһотой эрилтэдэ харюусажа шадахагүй гар үзүүрэй этюдүүд лэ болошоно. Теэд выставкэдэ тиимэ һулашаг зурагууд тудахадаа, залуушуулай зохёохы ажалай журамые һуларуулна ха юм.

Ямаршье зураашан өөрынгөө онсо шэнжэтэй уран бүтээлшэ байха ёһотой гэбэшье, амяараа хүгжэхэгүй, харин коллектив соо хүмүүжэхэ зэргэтэй. Илангаяа залуушуул хододоо бэе бэесынгээ зохёолнуудтай танилсажа, арсалдаатай асуудалнуудаа зүбшэн хэлсэжэ, дүй дүршэлтэй болоһон ахамад уран зураашадһаа зүбшэл, заабари абажа байгаа һаа, бэлиг шадабаряа түргөөр үргүүлхэ һэн ха. Залуу авторнуудай хажууда шүүмжэлһэн хөөрэлдөөн үсөөн болоно. Тиимэһээ залуушуул өөһэдынгөө «шүүһэн соо» буйлагдана гэхэдэ алдуу болохогүй.

Мүнөө үеын хурдан алхасаһаа хожомдонгүй ябаха хүсэлэншье, охиншье залуушуулда бии. БАМ хадаа хүн зоноороошье, техникэ оньһоорооошье, зориг эрмэлзэлээрээшье имагтал залуу зураашадай темэ ха юм даа. Агуу барилга тухай удхаараа гүнзэгы, зуруулһанаараа бэлигтэй бүтээлнүүд залуушуулые хүлеэнэ.

Хэдэн үгэ залуу зураашадай байдал тухай хэлэхэ ёһотойбди. Зураашанда тусхай эрхэ байдал хэрэгтэй юм гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Ходо газаа зурахагүй ха юмши. Мастерской хүртэнэгүй, будаг, модоной хэрэгсэлнүүд, залуушуулда дутана. Эдэ бүгэдэ ургажа ябаһан зураашадай хүгжэлтэдэ тойбо болоно.

Гэбэшье залуу бэлигэй охин, эртэ хабарай ногоон шэнги, наранай элшэ дахан, дээшээ эрмэлзэнэ ха юм. Һайн һайханиие хаража, хүнэй сэдьхэлдэ һаруул мэдэрэл бадаруулхын тула бүхы бэлигээ залуу бидэнэр арадтаа бэлэглэхэ уялгатайбди.

В. АРХИПОВ,
уран зурааша.

Буряадай уран зураашадай III съезд угтуулан нээгдэһэн выставкын зал соо.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Арадай уянга дахуулан дархалнабди

Буряад арадай алташа, мүнгэшэ дархашуулай, һиилүүршэдэй дүй дүршэл, уран бэлиг мүнөөшье бидэнэрые, мэргэжэлтэй бүтээлшэдые, гайхуулдаг. Ямар наринаар гоё һайхан угалзануудые хүмүүһанай шэнээн мүнгэн дээрэ хлазатуулдаг байгаа гээшэб. Дархан бүхэн өөрынгөө ямар нэгэн нюусатай байһан гэжэ тухайлагдахаар. Урдын дархашуулай уралһан зүүдхэлнүүдые анхаралтайгаар хараха, аймаг бүхэнэй онол арга тодорхойлжо болохо.

Арадай зохёохы баялигые һэргээхэ гэжэ, урданай дархашуулай уран бүтээлэй нюуса тайлбарилан, манай бүлгэм залуушуулые һургана. Амжалтатайгаар хүдэлхэ байра байдал түхеэрэгдэнхэй. Гадна уран дархашуулые хүдөөгөө урижа, нюусануудаа заажа үгэхыень хараалнабди. Тэдэнэй һуралсалай мастерской баригдажа дүүрэхэнь. Юһэн тиимэ студи бүтээгдэнэ.

Арадай уянгаар бүтээлнүүдые дархалхые һэргээхэ гэһэн республикын правительствын тогтоол уран зураашадые ехээр урмашуулна. Зүгөөр мүнөөдэ хуушан хэлбэридээ баригдаад байхагүй, харин арадай зохёолые өөрынгөө ухаан, мэдэрэл соогуур буйлуулан гаргажа, шэнэ удхатай бүтээлнүүдые хэхэ гэжэ оролдонобди. Жэшээнь, мүнөө үеын эдэнэрнүүдэй зүүдхэлнүүдые мүнгөөр дархалхадаа, модно зубсаһанда таарахаар шэнэ угалзануудые зохёонобди. Тиимэ бүтээлнүүнай олон тоото выставкэнүүд дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ. Илангаяа Р. Д. Ноxоровой дархалһан бүтээлнүүд гоё һайханаараа, гүнзэгы удхаараа шалгардаг. Гэбэшье, мүнгөөр, түмэрөөр дархалгын олон нюусанууд үшөө тайлбарилагдаагүй гэхэдэ алдуу болохогүй.

Модон гээшэмнай мүн нюусатай юм. Хуушанай модошо дархашуулай маяг хэлбэриин нюусануудые залуушуул үшөөл хүсэд тайлбарилаагүй. Энээн тушаа бэдэрэлгэ хэнэбди. Һиилүүршэд Б. Зодбоев, М. Эрдынеев, Б. Энкеев гэгшэд энэ шэглэлээр хүдэлжэ, амжалтануудые туйлана.

Гальванопластинка гэжэ шэнэ онол аргаар манай залуушуул бүтээлнүүдые хэжэ эхилээ. Энэ бэрхэшээлтэйхэн юумэ: ехэтэ наринаар хүдэлөөгүй һаа, гоё һайхан юумэ бүтээжэ шадахагүйш.

Манай зорилго гэхэдэ, арадай зохёолһоо эшэ үндэһэтэй шэнэ зурагуудые буряад уянгаар бүтээхэ эрмэлзэл болоно.

В. УРИЗЧЕНКО,
уралан бүтээгшэ.

Саяанһаа Витим хүрэтэр

ТҮРЭЛ ОРОНОО БУСАБАД

Монголой Арадай Республикын телеграфно-телефоной албанай бүлэг худэлмэрилэгшэд манай Улаан-Үдэ хотодо түрүүшынхеэ айлшаар ерэжэ. Буряадай хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин түрүү худэлмэришэдтэй танилсаһан, дүй дуршэлые халан абаһан байна.

— Монголой Арадай Республикын телеграфно-телефоной мэргэжэлтэдэй дунда шалгаржа, дүрбэн удаа чемпионой нэрэ солодо хүртэһэн А. Лхундэгдулам делегацинмнай бүлэгтэ ороһон юм. «Табадахи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан телефонистканууд бидэнэй дунда бии, — гэжэ тус делегацине хүтэлбэрилэгшэ Улаан-Баатар хотын хэлхеэ холбооной зургаанай дарга Л. Сумья бидэндэ хөөрэбэ.

Телеграфно-телефоной албанда олон жэл худэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон мэргэжэлтэд манай Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной станциин худэлмэрилэгшэдтэй дүтэ танилсажа, дүй дуршэлөө хубаалдабад. Буряадай хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин ахамад мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, түрүү худэлмэрилэгшэд аха дүү Монгол ороной телефонисткануудтай уулзажа, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые. хэшээлнүүдые үнгэргөө. Хайшан гээд ажалаа эмхидхэдэг, ажалшадай эрилтэ һайнаар хангахын тула ямар юумэ хэдэг тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

— Улаан-Үдэ хотын хэлхеэ холбооной станциин дэргэдэ манай мэргэжэлтэд арбаад үдэрэй туршада худэлжэ, ажал хэрэгтэйнь танилсахадаа ехэ юумэ ойлгожо абаа. Жэшээлхэдэ, телефоноор хөөрэлдэхэ захил ажалшадһаа абахадаа Улаан-Үдын станциин худэлмэрилэгшэд түрүү һайн арга хэрэглэнэ. Энэ онол аргануудые манай Улаан-Баатар, Сүхэ-Баатар хотонуудта хэрэглэхээр, — гэжэ делегацие хүтэлбэрилэгшэ Л. Сумья хэлэбэ.

Улаан - Баатараи. Сүхэ-Баатарай телеграфно - телефоной албанай мэргэжэлтэд саашадаа Улаан-Үдэдэмнай ходо айлшаар ерэжэ, дүй дүршэлөө хубаалдадаг болохоор хараална. Байгша оной сентябриин 11-дэ Монголой Арадай Республикын телефонистканууд Улаан-Үдэ хотоо түрэл нютагаа бусаба. Табадахи табан жэлэй ударнигууд С. Дэлгэр, С. Баярсайхан, О. Чанцалдулам гэгшэт Улаан-Үдын телефонно-телеграфна станциин худэлмэрилэгшэдтэй танилсажа, ехэ юумэндэ һураһандаа баярые хүргэн байгаа һэн.

К. ЭРХИТУЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Монголой телеграфистка С. Дэлгэр, Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин худэлмэрилэгшэ Т. Денисова, С. Баярсайхан гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ВЫСТАВКЭДЭ УРИНАБДИ

1976 оной сентябриин 20-до Хори тосхондо арадай уран бэлигтэнэй, уран зурагта дуратайшуулай бүтээлнүүдэй аймагай выставкэ нээгдэхэнь.

Энэ выставкэдэ оёдолой ба нэхэгдэмэл хэрэгсэлнүүд, түхэреэнээр нэхэһэн хибэсүүд, арһаар оёгдоһон зүйлнүүд, моринной дэлһээр дараһан ковёрнууд, угалзатуулан оёгдоһон зүйлнүүд, буряад, оротон ба шэмээшэг костюмууд, модоор хэгдэһэн аяга табагууд, мүн баһа модон дээрэ һиилэһэн зүйлнүүд, үйһэн түйсэнүүд, гэр байдалай бусад хэрэгсэлнүүд, уран зураг, графика харуулагдаха байна.

Б. ЛАИДАНОВ.

Һайндэртөө бэлэг бариба

Ивалгын леспромхозой худэлмэрилэгшэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан социалис уялгаяа һайн дүүргэжэ ябана. Тус леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй комплексно бригадые В. Ф. Солдатов ударидажа, 9 һарынгаа түсэбые 8 һара соо дүүргэбэ. Модо хюрөөдэгшэд 3400 кубометр модо хюрөөдэхэ даабарияа 5625 кубометргэ хүргөө һэн.

Модо шэрэдэг ашаанай машинын жолоошод сооһоо И. А. Каленых гэгшэ уридлажа, найма һарын туршада 2343 кубометр модо шэрэжэ, юһэ һарынгаа түсэбые 151 кубометрээр үлүүлһэн байна. Иигэжэ модо шэрэдэг машинын жолоошод найма һарын туршада 15266 кубометр модо шэрэжэ, даабаряа 566 кубометрээр үлүүлээ.

Модо бэлэдхэдэг Каленовско лесопунктын худэлмэришэд үдэр бүхэндэ эрхимээр худэлжэ, ой модоной худэлмэрилэгшэдэй һайндэрые угтажа байна.

З. ТЭЛИН.

УРИЛДААН ЭХИЛБЭ *СПОРТ*

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй областьнуудай, хизаарнуудай, автономито республикануудай 15 суглуулагдамал командын кроссменүүдэй дунда зоныи түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн мүнөөдэр 12 часта Дээдэ-Онгостойдохи «Улаан-Үдэ» гэжэ аяншалгын баазын оршондо үнгэргэгдэхэнь.

Нёдондо жэл Ангарск хотодо болоһон зонын наадандa Буряадай урилдаашад 124 очко абажа илаад, байгша ондо мүрысөө үнгэргэхэ эрхэдэ хүртөө һэн.

Энэ жэлдэ Тюменскэ, Кемеровскэ, Омско, Томско, Новосибирскэ, Эрхүүгэй областьнуудай, Красноярай болон Хабаровска хизаарнуудай, мүн бусад хото городуудай эрхим бэрхэ хүнгэн атледүүд 1500, 2000, 3000, 5000, 8000 метртэ хурдан солбоноо, шамбай сүлхэеэ туршаха юм.

Энэ зонын наадандa түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн команданууд Ессентуки хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаха эрхэдэ хүртэхэ.

Мүрысөөндэ хабаадагшадта амжалта хүсэнэбди.

Н. ИВАНОВ,
мүрысөөнэй ахамад секретарь, РСФСР-эй судья.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Һаяхан дүрбэн үдэрэй туршада Монголой Арадай Республикын ниислэл Улаан-Баатар хотодо монголшод эрдэмтэдэй уласхоорондын III конгресс боложо дүүрэһэн байна. Тус конгрессто хабаадалсаһанаа, Эхэ ороноо бусажа ябаһан совет элитэ эрдэмтэд—түүхын эрдэмэй доктор, профессор С. Д. Дылыков, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор Г. Д. Санжеев гэгшэд Москвагаа ябахынгаа урда тээ Улаан-Үдэдэ тогтожо, Буряадай ниитын эрдэмэй институдай бүлэг худэлмэрилэгшэдтэй уулзаба.

Профессор С. Д. Дылыков тус конгрессто хабаадалсаһан тухайгаа уулзалга дээрэ ехэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Профессор С. Д. Дылыков хадаа монголшод эрдэмтэдэй конгрессэй уласхоорондын саг үргэлжын комитедэй вице-президентээр һунгагдаһан юм.

— Энэ үнгэрһэн конгрессто Вьетнамай, Кубын, Италиин, Франциин, ФРГ-гэй, Энэдхэгэй, Японой, Канадын, США-гай, Швециин болон совет эрдэмтэд хабаадалсаа. Элитэ мэдээжэ эрдэмтэд сооһоо совет академик А. П. Окладников, Америкын эрдэмтэ профессор Латтимор, Америкын элитэ эрдэмтэ Крюгер, Венгриин эрдэмтэ Д. Кара, мүн Монголой академигүүд Ширендыб, Нацагдорж, Дамдинсүрэн, профессор Лувсандэндэв, Сэр-оджев гэгшэд хабаадалсаа,—гэжэ С. Д. Дылыков тэмдэглэбэ.

Конгресс дээрэ аяар 200 гаран элидхэл хэгдэһэн байна. Тиихэдэ Монголой эрдэмтэд 46 элидхэл конгрессэй үзэмжэдэ табиһан байна. Монголой Арадай Республикын экономико, хэлэ бэшэг, литература, шэнэ үеын түүхэ элидхэл соо хэлэгдэв.

Тус конгресс хани ёһоной, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө гэжэ профессор С. Д. Дылыков тэмдэглээ.

Түүхэ шэнжэлдэг эрдэмтэ һэн тула С. Д. Дылыков конгрессэй түүхын секциин худэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Хэлэ бэшэгэй секциин худэлмэри тухай профессор Г. Д. Санжеев хөөрэжэ үгэбэ.

Мүн профессор С. Д. Дылыков 1936 онһоо хадагалжа ябаһан өөрынгөө отогой угай бэшэгүүдтэ хамаатай хуушан документнүүдые ниитын эрдэмэй институдай гар бэшэгэй таһагта бэлэг болгон барюулаа.

Уулзалгын һүүлээр профессор Г. Цыбиковэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Агын окружной музейн захилаар бэлэдхэгдэһэн эрдэмтын дүрэ зурагтай гоё һайхан дурасхаалай тэмдэг бүлэг эрдэмтэдтэ барюулагдаһан байна.

Н ХАЗУЕВ.

АМАРАЛТЫН ҮДЭРЭЙ ДУУЛИМДА

Улаан-Үдэ — Новоселенгинск гэһэн маршрудтайгаар яажэзэтэ алишалгын автобус гараһан байгаа. Тус автобусоор Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой 21-дэхи цехэй душоод худэлмэришэд ябалсаа. Энэ коллектив кварталайнгаа түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, заводой дирекци, партком болон профсоюзай комитедэй зүгһөө оло дахин магтаалда хүртэһэн юм. Мүнөө эдиэр амаралтынгаа үдэр хамта үнгэргэжэ, республикынгаа түүхэтэ газарнуудай нэгэн болохо Новоселенгинск тосхондохи декабристнуудай музей харахаа ошожо ябаһан байба.

— Бидэ Улаан-Үдэһөө 135 километрэй газарта оршодог Новоселенгинск тосхон хүрэжэ ябанабди.— гээд экскурсовод Н. Полякова хөөрэнэ.

Уданшьгүй автобус Новоселенгинск тосхон хүрэжэ. Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ Н. Бестужев, К. Торсон гэгшэдтэ табигдаһан хүшөөдэ ерэбэбди.

Һүүлээрнь декабристнуудай буһалгаанай болоһоор 150 жэлэй ойдо зорюулагдажа нээгдэһэн (урдань купец Д. Д. Старцевай байһан 2 дабхар гэр) музейдэ оробобди. Декабристнуудай худалоон, хаанта Россин шэрүүн үеын баатар хүнүүд тухай экскурсовод Н. А. Быстрова тон һонирхолтойгоор, зохидоор маанадта хөөрэжэ үгэбэ. — Манай хизаарта аяар 15 декабристнууд ажаһууһан. Тэдэнэр юрын малша буряад зонтой танилсажа, хаин пүхэд болоһон, ном бэшэгтэ һургахаһаа эхилээд, элдэб юрэ бусын хэрэгтэ һургадаг байһан юм.

Иигэжэ Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой 21-дэхи цехэй худэлмэришэд сүлөөтэй сагаа ёһотой зохидоор үнгэргэжэ, республикынгаа түүхээр һонирходогынь һайшаалтай.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Декабристнууд Н. Бестужев ба К. Торсоной хүшөөгэй дэргэдэ Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой 21-дэхи цехэй худэлмэришэд.

Авторай фото.

Телефон Телеграф Радио ХҮЛЫН саанаһаа

БЕРЛИН

АРАДУУДАЙ АША ТУҺАДА БЭЕЛҮҮЛЭГДЭДЭГ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын олониитэ замбуулиин «Союз-22» гэжэ онгосын ниидэлгын хойнонойо ехэ анхаралтайгаар адаглана.

«Союз-22» гэжэ онгосо дээрэ совет космонавтнууд Валерий Быковский, Владимир Аксенов гэгшэдэй хэжэ байгаа шэнжэлхы удхатай ниидэлгэ «Интеркосмос» программын ёһоор мүнөө болотор хэгдэдэг эгээл горитой туршалтын нэгэ мүн болоно, — гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай түбэй орган «Нойес Дойчланд» газетэ бэшэнэ. — Энэ туршалтада Европын, Азиин болон Америкын юһэн социалис оронууд хабаадалсана».

«Кара Цейс Йена» гэжэ арадай предприятиин эрдэмтэд ба техническэ худэлмэрилэгшэд замбуулиинай дайдада фото-зурагуудые буулгахын тулада олон янзын аппаратурануудые бүтээһэн туйлалтаараа омогорхохо ёһоорөө омогорхожо байна,— гэжэ «Дер Морген» газетэ бэшэнэ. — Замбуулинай дайдаар хэгдэһэн мүнөөнэй ниидэлгэ хадаа социалис оронуудай харилсаа холбооe бүри үндэр шатада гаргаба. Энэ харилсаа холбоон эдэ оронуудай арадуудай аша туһада, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада амгалан сайхан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана».

«СССР болон ГДР-эй хоорондо научно-техническэ харилсаа холбоон тухай батлагдаһан хэлсээнэй хорин табадахи жэлэй ой энэ һарада гүйсэхэнь, — гээд «Берлинер цайтунг» газетэ бэшэнэ. — ГДР-тэ бүтээгдэһэн фотоаппаратурые абажа гараһан замбуулиинай совет онгосын ниидэлгэ хадаа арадай ажахын шухала зорилгонуудые шиидхэхын тулада научна гол шухала, мүн хамһабариин шэнжэлгэнүүд түшаа социалис оронуудай хамтаран нарин нягтаар ажаллаха тухай КПСС-эй XXV съездын, СЕПГ-эй IX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлгэ мүн болоно».

БОНН

ГКП-гэй ЭРИЛТЭ

ТАСС

«Локхид» гэжэ американ авиационно концерн продукцияа худалдахын тула тусхай тушаалтай хүнүүдтэ эдилгэ үгэһэнһөөнь уламжалан гараһан хёмороо шууянда Баруун Германиин эрхэтэдэй хабаадаһые дары мүрдэхэ эрилтэ Германиин Коммунис партии табина.

Имагтал энэ концерн 907 истребитель ба «Старфайтер» гэжэ истребитель-бомбардировщик хэзээ нэгэтэ ФРГ-дэ худалдаа һэн гээд «Унзере цайт» газетэ бэшэнэ. Сэрэгэй 186 самоледынь усалда орожо, унаһан байгаа.

Дай жүрөөдэжэ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга ехэдхэхые оролдодог тусхай тушаалтад «Локхид» гэжэ фирмын эдэбхитэй тупалагшад болоһон байгаа гээд баримтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ.

«Локхидһоо» «Старфайтер» түхэлэй самолёдуудые худалдажа абаха үедэ ФРГ-гэй оборонын министр байһан Бавариин ХСС гэдэг хархис партиин түрүүлэгшэ Ф.-И. Штраус иимэ хүнүүдэй тоодо орохо байна гээд багсаамжална.

ЛИССАБОН

Коммунистнуудай хараа бодол

ТАСС

Португалиин президент Рамальо Эанеш ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял түрүүтэй Португалиин Компартиин делегацитай уулзаба. Республикын сугласанда түлөөлэгдэһэн политическа партинуудтай үе үе болоод президентын хэдэг хөөрэлдөөнүүдэй ёһоор энэ уулзалга хэгдэһэн байха юм.

Хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ А. Куньялай мэдүүлһэнэй ёһоор, энэ уулзалга аша туһатай байба. Португалида тохёолдоһон мүнөөнэй политическа, экономическа ба социальна байдал тушаа баримталдаг хараа бодолоо коммунистнууд президентдэ тайлбарилан хэлэһэн байна.

Худэлмэришэдтэ харша, арад зондо харша политика ябуулжа, экономикые һэргээн бодхоохын аргагүй гэжэ Компартиин түлөөлэгшэд президентдэ мэдүүлээ.

Мүнөөнэй правительствын политика тухай, тэрэшэлэн аграрна реформотой, промышленностьдахи байдалтай холбоотой тодорхой элдэб янзын асуудалнуудаар өөһэдынгөө баримталдаг һанамжаяа Португалиин гүрэнэй толгойлогшодо коммунистнууд найруулан хэлэжэ үгөө.

ВАШИНГТОН

Африкада аюул тохёолдуулһан үгэсөөн

ТАСС

Холбоото Штадуудаар дэмжэгдэһэн Тель-Авив дипломатическа, худалдаа наймаанай-экономическа ба сэрэгэй асуудалнуудаар Урда Африкын расистнуудтай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ гэһэн хорото ябуулгануудые бэелүүлнэ байна. Американ хэблэлэй гэршэлһэнэй ёһоор, ЮАР-ай премьер-министр Форстерой һаяхан албанай хэрэгээр Израильда ошоод байха үедөө үгэсөө ойлголсоһоноймь үндэһөөр уласхоорондын эмхинүүдтэ али бүхы талаар нэгэ нэгээ дэмжэхэ уялга хоёр орон абаһан байна. Хамтынгаа ябуулгануудые залан хүтэлбэрилхын тула правительствануд хоорондын хэдэн комиссинууд, зүблэлгын соведүүд эмхидхэгдээ.

Һүүлэй дүрбэн жэл соо Израиль ба ЮАР-эй хоорондохи худалдаа наймаанай хэмжээн гурба дахин дээшэлһэн байна.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 19-һөө 26 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 10.35 — Дамжуулгын программа. 10.40 — Үхибүүдтэ зорюулагдана. «Осенние чудеса». 11.10 — Хүгжэмтэ программа. «Для тех, кто в поле». 12.00 — «Мүнөөдэр — ой модоной худэлмэрилэгшэдэй үдэр».

«Орбита». 13.00 — «Советскэ Союзда ажаһуудаг арадууд». 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — Мультфильм «Раздобыл заяц магнитофон». 14.25 — «Мүнөөдэр ой модоной худэлмэрилэгшэдэй үдэр». Ой модоной ба модо болбосоруулха промышленностиин министр Н. В. Тимофеев дамжуулгада хабаадалсаха. 14.55 — ой модоной худэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 15.20 — «киногоор аяншалагшадай клуб». 16.20 — Уласхоорондын һонин. 16.50 — Чарли Чаплинай хабаадалгатай фильмүүд экран дээрэ. 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — Ехэ симфоническэ оркестрэй «час». 19.30 — Баримтата фильм. 20.00 — «Худеегэй час». КПСС-эй Владимирскэ обкомой нэгэдэхи секретарь М. А. Пономарёв дамжуулгада хабаадалсаха. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Циркын гэлнүүд». 22.00 — «Литературна зохёолнууд экран дээрэ». «Капитанская дочка» — уран һайханай фильм. 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 13.00 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа. — 14.10 — Тбилисиин оперно театрай солистнууд дууланха. 15.05 — «Николай Кузнецов» — телевизионно фильм. 16.00 — «Совсем пропащий» — уран һайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.05 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.25 — «Совет России поэтүүд» гэжэ циклээр. 19.45 — «Танай бэлэгүүдээр». 20.10 — «РСФСР-эй габьяата артистка Чимита Шэнюшкина дуулана» — фильм-концерт. 20.40 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө» — хөөрэлдөөн. 21.00 — «Опознание» — уран һайханай фильм. 22.40 — «Николай Кузнецов» — баатаршалгын баримтанууд» — телефильм.

ВТОРНИК, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.30 — «Шубуудай һайндэр» — мультфильм. 09.40 — Забһарлалга. 09.50 — А. Твардовский. «Дом у дороги». 10.20 — «Түүхын асуудалнууд». «Искусство эпохи Возрождения». 10.50 — П. Чайковский. «Иоланта» — фильм-опера. 12.25 — К. Чуковский. «Үхибүүдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүд». 12.40 — Үхибүүдтэ — фильм. «Кроха с нашей улицы». 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — Шатарын программа. 14.35 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** 15.20—15.30 — Забһарлалга. 15.30 — «Угалзанууд». 16.00 — «Далаад онуудай Америкэ». «Мүнөөнэй Калифорни» — 5-хи фильм. 15.25 — «Иоланта». 18.00 — «Время». 18.30 — «СССР-эй арадай артистнар Е. Максимова, В. Васильев хөөр хатарна». 18.45 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** 19.30 — «Экранда — кинокомеди». «Старики-разбойники». 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Удэ. 21.15 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.35 — Телевизионно һонин. 21.55 — «Таран хуралга-76» 22.25 — «Уран зохёолой уншалга». А. С. Пушкин — «Выстрел».

«Орбита». 22.00 — «Далаад онуудай Америкэ». 23.25 — «Верасы» гэжэ дуунай инструментальна ансамблиин концерт. 23.45 — «Лев на песках» — баримтата фильм. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Улаан-Удэ. 18.00 — Багашуулда — «Ёлын шаншал. Антохон». 18.25 — «За всё в ответе» — уран һайханай фильм. 19.55 — «Амхирагты, үхибүүд!» — киноочерк. 20.15 — «Ерээдүйн харгыда» — баримтата фильм. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Иоланта».

СРЕДА, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — «Залуушуулай адресууд». 09.45 — Забһарлалга. 09.55 — «Мартин Иден» — Дж. Лондоной роман ба рассказуудаар — зохёогдоһон зүжэг. (1 - дэхи хэһэг). 10.55 — Циркын программа. 11.20 — «Манай сэсэрлиг». 11.50 — «Горнистнар, дохёогоо үгыт!». 12.35 — Үхибүүдтэ — фильм. «Огненнин полюса». 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «С именем Дзержинского». 15.10 — Забһарлалга. 15.20 — «Мартин Иден» (дабталга). 16.20 — «Баримтата экран». 17.35 — Циркын программа. 18.00 — «Время». 18.30 — «Түрэл нютагуудаар». 19.00 — «Мартин Иден» (дабталга). 20.00 — «Хани барисаанай харгы дээгүүр». Чехословакиин Социалис Республика. 3-дахи дамжуулга. 20.30 — Армениин телевидениин ба радиогой скрипачнуудай ансамбль наадана. 21.00 — Шэнэ һонин.

«Улаан-Удэ. 21.15 — Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо З. А. Перемитовай үгэ хэлэлгэ. 21.35 — Телевизионно һонин. 21.55 — «Хүн ба хууль».

«Орбита». 22.40 — «Мартин Иден» (дабталга). 23.40 — «Дууш-76». 24.00 — «Время». 00.30 — Баримтата экран.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.05 — Үхибүүдтэ — «Приключения кота-хвастуна» — нүхэлдэн фильм. 18.45 — «Корабли штурмуют бастионы» — уран һайханай фильм. 20.15 — «Замбуулинда гараа барисалгаа». «Союз-Аполлон» — баримтата фильм. 21.15 — Забһарлалга.

«Орбита». 21.25 — «Залуушуулай адресууд». 22.10 — «Түрэл нютагуудаар».

Улаан-Удэ. 22.40 — «Хочу быть» — киноочерк.

ЧЕТВЕРГ, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 08.55 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 09.40 — «Спортлото» наадалга. 09.55 — Забһарлалга. 10.05 — «Мартин Иден» (2-дахи хэһэг). 11.15 — «Шатарай һургуули». 11.45 — «Хүхюу старнууд». 12.30 — «Экранда — кинокомеди». «Старики-разбойники». 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — Армениин телевидениин ба радиогой скрипачнуудай ансамбль наадана. 14.45 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.10—15.20 — Забһарлалга. 15.20 — «Мартин Иден» (дабталга). 16.30 — «Старики-разбойники» (дабталга). 18.00 — «Время». 18.30 — «Спортлото» наадалга. 18.40 — С. Рахманинов. Оркестрэй наадаха фортепьянын концерт. 19.10 — «Мартин Иден» (дабталга). 20.15 — «Манай адрес — Советскэ Союз».

Улаан-Удэ. 21.00 — «Уран зохёолчо Михаил Степанов». 21.35 — Телевизионно һонин. 21.55 — «Табан жэлэй түрүүшүүлэй үгэ үгтэнэ».

«Орбита». 22.25 — «Мартин Иден» (дабталга). 23.30 — Армениин телевидениин ба радиогой скрипачнуудай ансамблиин концерт. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 — Үхибүүдтэ — «Знаменитый утенок Тим». 18.30 — «Уран һайханай бүлгэм» — телевизионно сэтгүүлбэри. 19.25 — «Города и годы» — уран һайханай фильм (1-дэхи серии).

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Нас водила молодость в сабельные походы» — уран һайханай үеын дуунууд. 21.55 — «Мүнөөнэй эрдэм наука».

Улаан-Удэ. 22.25 — «Энэ Васька хэнэй хэрэг ааб?» — баримтата фильм.

24. ПЯТНИЦА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — М. Горький. «Егор Булычев ба бусад». 09.55—10.05 — Забһарлалга. 10.05 — Телевизионно зүжэг «Мартин Иден» 3-дахи бүлэг. 11.15 — «Москва и москвичи». 11.45 — «Шамда шүлэгүүд». 12.15 — «Ну, погоди!» — (5—7-дохи выпуск). 12.50 — «Бид дүрбэн» — уран һайханай фильм. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «СССР-эй арадай артистнууд Е. Максимова ба В. Васильев хатарна». 14.25 — «Баатаршалга» — телеальманах. 15.10—15.20 — Забһарлалга. 15.20 — Телевизионно зүжэг «Мартин Иден». 3-дахи бүлэг. 16.30 — Клифф Ричард дуулана. 17.30 — «Советское Приморье» — баримтата фильм. 18.00 — «Время». 18.30 — «Угалзанууд». 19.00 — Телевизионно зүжэг. «Мартин Иден». 3-дахи бүлэг. 20.10 — «Хани барисаанай харгынуудаар». 20.40 — «Дууш-76».

Улаан-Үдын студи. 21.00 — «Талын телнууд» — телевизионно журнал. 21.40 — Телепанорама. 22.00 — «Урожай-76» гэжэ программа.

«Орбита». 22.20 — Телевизионно зүжэг «Мартин Иден». 3-дахи бүлэг. 24... — «Угалзанууд». 24... — «Время». 00.30 — ... Ричард дуулана.

ХОЕРДОХИ ПРОГР[АММА]

Улаан-Үдын студ[и]. — Үхибүүдтэ — мул[ьтфильм]... 18.50 — «Города и г[оды]» — уран һайханай фильм ... дохи сери. 20.00 — ... Удэ». 20.40 — Тү... телеуниверситет.

«Орбита». 21.00 — ... һонин. 21.15 — 21.2... һарлалга. 21.25 — ... клеткын шоуса». 21... «Баатаршалга» — т[еле]... манах.

СУББОТО, 2[5]

НЭГЭДЭХИ ПРОГ[РАММА]

«Орбита». ... Основной народ... арадай инструмен[тальна]... гүүрэнай оркестрэй ... 09.45 — Забһарлалга ... — «Кинопанорама» ... «Ослик — огород[ник]» мультфильм. 11.4... хонло айлшалалга» ... «искусница» — уран һ... фильм. 13.00 — «Ан... дай аймаг». 14.00 ... һонин. 14.10 — «Нас в[одила] молодость в сабель[ные] походы». «Граждан дай[най]... дуунууд». 14.45 — ... эмхэ байгта». 15.... һарлалга. 15.25 — ... гэжэ ансамблиин ... 15.45 — А. Арбузо[в]... ромоднан комеди... Горькиин нэрэмжэ[тэ]... бышевай драматич[еска]... жэг. 18.00 — «Время». «К подножию ... — [барим]тата фильм. 18.50 — ... эрдэмтэ абонемент». ... «Хани харилсаан[ай]... нүүрнаа». 20.00 — «Ан[...]дай аймаг». 21.00 — ... һонин. 21.15 — Забһ[арлалга]. 21.25 — «Далаад ... Америкэ». «Сев... ско» — 6-дахи фильм ... — «Кинопанорама», ... «Время». 24.00 — ... хоор СССР-эй ... «Динамо» (К.) — ... (Е.). Забһарлалга ... «Спортлото» наадал[га].

ХОЕРДОХИ ПРОГ[РАММА]

Улаан-Удэ. 13.0... лето красное» — ... 13.10 — «Несмеяна ... что» — уран һайханай ... 14.50 — «Яаын ... — баримтата фильм ... — Концертын ... 16.30 — «Звезды на ... — уран һайханай фи[льм].

ВОСКРЕСЕНИ, [26]

НЭГЭДЭХИ ПРОГ[РАММА]

«Орбита». 08.55 — ... лото» наадалга. 10.1... гильская наадали... һайханай фильм. 1... Социалис ... гүрэнэй нэгэдэхи ... нова заводой дирек[тор]... Громовтой «Орл[...] студиин кинопу... лалга. 12.20 — ... арадай артистка ... скалгай концерт. 1... «Советскэ Союзд[а]... набһ». 14.00 — Шэ[нэ]... 14.10 — «Хүгжэмтэ ... 14.40 — «Уласхоо[рондын] һонин». 15.10 — За[бһар]лалга. 15.20 — «М... машина бүтээгшэд ... СССР-эй станок б... ба инструментальна ... шленностиин министр ... Костоусов үгэ хэлэ... — Машина бүтээгшэ[д]... нүүлгэдэн хүгжэм[тэ]... грамма. 16.20 — «Я... айлшалалгадаа»... 17.20 — «СССР-эй ... дай дуунууд» ... 17.50 — «Амидын ... нэуса». Эрдэм ... тын фильм. 18.00 — ... ма». 18.30 — «Хү[...] час».

Улаан-Удэ. 19.3... бүүдтэ — «Маанадта ... ном зрабэ». 19.55 — ... нууд дээрэ хүлэ... зорюулагдана. 20.4... ниие». «Һүүшын ... — киноочерк.

«Орбита». 21.00 — ... һонин. 21.15 — Забһ[арлалга]. 21.25 — «Тагнамда ... кан» (дабталга). ... «П. И. Чайковский[...] мастернууд». Валенти[на]... на дуулана — фи[льм-кон]церт. 23.00 — «Со... Союз гадаадын ... һанимжалга». 23.... ретэын артистнууд ... церт. 24.00 — «Вре[мя]».

ХОЕРДОХИ ПРОГР[АММА]

Улаан-Удэ. 14.... бүүдтэ мультфильм ... руулагдаха. 16.... далино минувших ... уран һайханай ... 17.50 — «Дикая ... вания» — баримтата ... 19.00 — Хүгжэмтэ ... ма.

«Орбита». ... Шостаковичой ... наһанай ойдо. Конц[ерт]...

Улаан-Удэ. 21.... «Молчание ...» — уран һайханай фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Арадай уран һайханай бэлиг» — түрүү бэшэг. «Республикын залуу худэлмэрилэгшэд» — сурбулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ногоон баялиг олошоруулагшад тухай» А. Сметанниковай статья. «Баран хүнүүдэй уланы» — Е. Зангеевай статья. «Үбэлэй дэл[гүүр]... гүүртэ» — Шуг... тээвэр. «Совет ... һонин» — ... «Баатаршалгын ... ТАСС-ай материал[нууд].

Гурбадахи ... «Түрүүшын ... Найдановой статья. ... йна — худэлмэриш[эдэй]... ай материал. Т... һонин. «Гэр ... лэха болоноб?» ... материал.

Дүрбэдэхи ... «Үеһөө үе хүрэ[тэр]... зонадаһаа». «Ш... — сурбулбари. ... той, уншагты ... бари. Совосл...

Редакторай орлогшо П. Н. НИМАЕВ

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 02436. Заказ №